

Jaarverslag 2017

investeert in

VREDE

Colofon

Tekst

Team vfonds

Interview Voorzitter Platform WO2 door Margriet van Lith

Productie

btz vorm en regie

Foto's en beeld

Foto's en Beeld: Met dank aan de ondersteunde projecten, fotograaf Jan Boeve (De Balie) en ICNIA

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Van Verzet naar 75 jaar vrijheid.....	4
‘Door samenwerking, intern en extern, wordt iedereen beter’ Interview met Mr. G.J. (Fred) de Graaf, voorzitter van het Platform WO2.....	12
Projectoverzichten en voorbeelden.....	16
Loterijen.....	30
Financieel beleid.....	32
Jaarrekening 2017.....	36
Analyse verschillen tussen begroting en realisatie.....	36
Balans per 31 december 2017.....	37
Staat van baten en lasten over 2017.....	38
Kasstroomoverzicht.....	39
Toelichting op de balans per 31 december 2017.....	40
Toelichting op de staat van baten en lasten 2017.....	46
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2017 voor lastenverdeling.....	50
Begroting 2018.....	52
Grondslagen.....	53
Verantwoordingsverklaring Raad van Bestuur.....	54
Verantwoordingsverklaring Raad van Toezicht.....	55
Controleverklaring.....	56

vffonds

Voorwoord

Voor u ligt ons jaarverslag over 2017; de maatschappelijke rekening en verantwoording van ons handelen en de wijze waarop wij de ons ter beschikking gestelde middelen hebben besteed. Het beoogt hoe dan ook een zuiver inzicht te geven in de activiteiten van het vfonds. De eerder in gang gezette beleidswijzigingen komen -zomenen wij- zichtbaar tot uitdrukking. Raad van Bestuur en Directie zijn trots op het geleverde werk van de medewerkers die dagelijks het meerjarenbeleidsplan uitdragen en vorm moeten geven. Ondanks alle personele veranderingen is de continuïteit van het kantoor gewaarborgd geweest.

Belangrijke gebeurtenissen in 2017 jaar waren de opmaat naar het Jaar van Verzet, de aankoop van het "Vredesbolwerk" en de start van het programma 75 jaar vrijheid. Het Jaar van Verzet is de eerste krachttoer van het Platform WO2, waarin het vfonds samen met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport de financier is. De voorzitter van het Platform WO2, Mr G.J. de Graaf, geeft in dit verslag een uitgebreide toelichting over het thematisch samenwerken.

Het vfonds wil graag samenwerken met partners, van oudsher natuurlijk met De Basis in Doorn, maar ook met het Platform WO2, dat geldt als aanspreekpunt per werkveld.

Wij zullen met de verhuizing van het vfonds naar het "Vredesbolwerk" een nieuwe ontmoetingsplek voor Vrede, Democratie en (Inter)nationale Rechtsorde hebben; daarmee ook een extra aanspreekpunt. Door samen te werken met verschillende partners op één vergader- en werklocatie, ontstaat een sterk netwerk van projectorganisaties met vergelijkbare doelstellingen.

Op deze plek past een bijzonder woord van dank aan het adres van Lt. gen. Klu b.d. C.J.M. de Veer. In verband met zijn leeftijd heeft hij zijn bestuursfunctie neergelegd. Sinds 2005 is Cees de Veer één van de drijvende krachten achter het vfonds geweest met speciale aandacht voor veteranen. Zijn bijdrage aan de zorg voor veteranen en oorlogsgetroffenen zullen wij niet licht vergeten.

Het vfonds is verheugd met de komst van zijn opvolger: de CZSK van weleer, Vice-admiraal b.d. M.L.M. Borsboom. Met de komst van Matthieu Borsboom is immers de militaire inbreng in onze organisatie (van ouds een fonds louter van-, door- en voor veteranen) op hoog niveau geborgd.

2017 was het jaar dat Michiel van Hattem als directeur is ingeslingerd. Dagelijks stond hij aan het roer van het vfonds met aandacht voor de processen, ICT en dashboards. Daarmee is het vfonds klaar voor 2018; een jaar dat in het teken zal staan van het Jaar van het Verzet, de voorbereiding van 75 jaar vrijheid in 2019 en 2020.

2018, een jaar waarin het vfonds blijft investeren in de toekomst en goede initiatieven binnen onze doelstellingen en onze mogelijkheden blijft steunen.

Mr Robert S. Croll
Voorzitter

Van Verzet naar 75 jaar vrijheid

Thematisch samenwerken aan impact

Het vfonds vindt Vrede en Vrijheid belangrijk. Daarom ondersteunen wij grote en kleine initiatieven die hieraan bijdragen. Vanuit de overtuiging dat samenwerking meer resultaat levert is in 2017 het themajaar 'Jaar van het Verzet 2018' voorbereid. Ook daarom hebben wij het huis aan het Lucasbolwerk 10 in Utrecht aangekocht. Het "Vredesbolwerk", zoals wij het hebben gedoopt, wordt niet alleen ons nieuwe kantoor, maar ook een inspirerende werk- en ontmoetingsplek. Het vfonds wil daar samen met andere organisaties, zoals de Stichting Liberation Route Europe (SLRE) en de Stichting 75 jaar vrijheid (S75V), werken aan vrede en vrijheid. Ook hielpen wij de eerste contouren van het programma '75 jaar vrijheid' in 2019 en 2020 zichtbaar te maken.

Samen werken aan vrede en vrijheid

Ter voorbereiding van het Jaar van het Verzet in 2018 (een initiatief van Platform WO2) heeft het vfonds in samenwerking met het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) speciaal een call uitgeschreven om initiatiefnemers de kans te geven projecten binnen het thema 'verzet' te ontwikkelen. Het vfonds heeft dat mogelijk gemaakt door een succesvolle, extra trekking van de Nationale Postcode Loterij. Deze samenwerking resulteerde in een jaargenda voor 2018 met 22 prachtige themaprojecten die samen het thema verzet landelijk op de kaart zetten.

Vanuit de wens tot samenwerking heeft het vfonds -zoals gezegd- een pand aangekocht in het centrum van Utrecht.

Meer dan geld alleen

De kern van de samenwerking met VWS en het vfonds, is dat dit veel verder gaat dan alleen maar financiële ondersteuning. Samen met de partners willen wij nadenken over de doelstellingen, budgetten en communicatie. Het vfonds heeft '75 jaar vrijheid' aangezwengeld en dat kwam eerst echt in een stroomversnelling toen bestaande partner Liberation Route Europe met de campagne 'Europe Remembers' en initiatiefnemer Liberty Concerts aanklopten bij het vfonds om een samenwerking te verkennen. Vfonds heeft samen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei en het Platform WO2 de initiatieven gebundeld tot een Stichting 75 jaar vrijheid. Deze stichting gaat, mits de governance en organisatie goed ingericht zijn, de (inter)nationale coördinatie verzorgen in deze belangrijke jaren waarin de ooggetuigen verdwijnen en de nieuwe generatie moet opstaan om onze vrijheid en instituten te versterken.

Voordat zo'n internationale samenwerking tot stand komt, zijn er al flinke ontwikkelingskosten gemaakt. Dit past bij het vfonds als aanjager van innovatie en samenwerking.

Inkomsten

Inkomsten loterijen

De vaste inkomsten uit de Nationale Postcode Loterij (NPL) zijn in 2017 ten opzichte van 2016 toegenomen met ruim twintigduizend euro. De totale bijdrage NPL in 2017 is ten gevolge van de succesvolle 'extra trekking' verder gestegen tot € 10,5 miljoen. Ook de bijdrage van

Voor en door partners uit het Platform WO2 werden succesvolle bijeenkomsten georganiseerd.

de geormerkte loten van de BGL is toegenomen naar bijna € 3,3 miljoen. Op het gebied van de kansspel wetgeving is in 2017 o.a. vanwege de lange kabinetsformatie niet wezenlijk iets veranderd. De bijdrage van de Nederlandse Loterij is in 2017 met circa € 370.000,- licht stijgend (2016: € 360.504,-).

Inkomsten derde geldstroom

Het vfonds wil voorbereid zijn op nieuwe ontwikkelingen en onttrekt acties om de zogenaamde derde geldstroom te ontwikkelen. Deze geldstroom omvat de inkomsten uit erfenissen, nalatenschappen, legaten en giften. Alhoewel dit onze aandacht heeft gehad in 2017, heeft dit al beperkte middelen opgeleverd, bijvoorbeeld voor het in 2016 opgerichte Ted Meines Fonds. De derde geldstroom zal in 2018 toch nog meer aandacht nodig hebben om hier vaart in te krijgen.

Los van het Ted Meines fonds zijn ook fondsen op naam ingesteld. Het ontwikkelen van deze fondsen sluit aan op de wens van de verschillende partners om met het vfonds samen te werken aan hun specifieke doelstellingen.

De reeds gereserveerde bijdragen van het fonds op naam Ted Meines Fonds komen ten goede aan de realisatie en onderhoud van een Nationale Veteranen Begraafplaats in Loenen. In samenwerking met Stichting Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen (NVBL), de Oorlogsgravenstichting en het vfonds wordt een aparte

plek gerealiseerd waar veteranen - en desgewenst hun partner - begraven kunnen worden, of bijgezet in een urnenmuur. Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen wordt aldus een plek die recht doet aan hun inzet van weleer, waar hun nabestaanden en bezoekers in een nog te realiseren multifunctioneel herdenkings- en informatiecentrum van de Oorlogsgravenstichting geïnfomeerd kunnen worden over de inzet van militairen tijdens de Tweede Wereldoorlog en nadien ontplooide internationale (vredes)missies. De Nationale Veteranenbegraafplaats Loenen is inmiddels samen met alle stakeholders bezig hun keuze te bepalen voor een architect en met de voorbereiding van de bouwfase.

Nieuwe Fondsen op naam

Naast het Ted Meines Fonds en het Mike Hoekendijkfonds waarvan de opbrengst ten goede komt aan De Blauwe Parel (juridische vakprijs voor de politie), zijn in 2017 het fonds op naam 'Pelita' en 'Fonds4U' van de BNMO opgericht. Het vfonds beheert deze fondsen; Pelita en de BNMO bepalen in overleg met het vfonds de bestemming. Door onze partners te ondersteunen met deze fondsen op naam krijgen zij de mogelijkheid om, zonder extra administratieve lasten en fiscale heffing, gericht hun werkzaamheden te versterken. De gedachte hierbij is dat opbrengsten vanuit leden of andere activiteiten ook aan dat fonds geschonken kunnen worden.

Uitgaven

Steun aan het Jaar van het Verzet

Het vfonds en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport zijn tesamen met het Platform WO2 van oordeel, dat het belangrijk is om aan het thema “verzet” te blijven werken. Verzetstrijders van toen en nu strijden immers voor hetzelfde ideaal. Ook nu wordt er namelijk gestreden tegen onrecht, personvrijheid en onderdrukking in de wereld. Het vfonds en de Nationale Postcode Loterij vinden het belangrijk om het jaar van het verzet te ondersteunen. Ten eerste zijn er nog verzetstrijders van toen die persoonlijk kunnen bijdragen via lezingen of educatieve projecten. Ten tweede zien we een groeiende interesse bij jongeren voor de geschiedenis en de verhalen van toen. Zowel internationaal als nationaal kunnen ‘verzetstrijders’ als hoeders van mensenrechten ons bewust maken van de drang naar vrijheid, de weerstand tegen bezet te zijn en het belang van democratie en internationale rechtsorde. Daarbij is het vfonds altijd op zoek naar innovatieve vormen die verzet voor de doelgroep van nu interessant maken en tot actie aanzetten. Door samen te werken wordt het onderwerp ‘verzet’ in 2018 groot op de kaart gezet.

Het Jaar van het Verzet vindt plaats in 2018 maar de voorbereiding heeft voor een groot deel plaatsgevonden in 2017. Het vfonds heeft samen met VWS voor een bedrag van € 478.725,- niet minder dan 22 projecten ondersteund met betrekking tot verzet, die worden uitgevoerd door een flink aantal voor het vfonds nieuwe organisaties.

Impact meting en doelrealisatie

“Meten is weten” zegt men wel eens. Het vfonds wil zelf beter weten en wil daarom registreren wat de impact is van de subsidies die ze verstrekt. Dragen die bij aan onze doelstelling en zo ja, hoeveel? De Nationale Postcode Loterij en andere geldschieters vragen daar ook om. Op verschillende manieren hebben wij geprobeerd die impact c.q. de wijze waarop doelen worden gerealiseerd beter in kaart te brengen. Het vfonds stelt daartoe expliciete vragen bij de subsidieaanvraag over de doelstellingen van het project. Een aantal vfonds medewerkers volgt de opleiding ‘doelrealisatie’ bij Goede Doelen Nederland. Er is een nulmeting over de projecten 2017 uitgevoerd en in 2018 wordt een eerste beleidsevaluatie over 2016 afgerond in samenwerking met de Tilburg Universiteit.

Een voorbeeld van impact versterking was het jubileum van het Nederlandse Rode Kruis. In 2017 bestond het 150

jaar. Bij Serious Request in Apeldoorn, is nadrukkelijk samengewerkt met Waardering en Erkenning Politie (WEP) en de Brandweer (WEB). Zo heeft een belangrijk evenement van het Rode Kruis impact voor meerdere partners.

Voor het vfonds gaat het om grote en kleine kwaliteit. Natuurlijk gaat het om de kleine kwaliteit van de uitvoering en of het project c.q. projectorganisatie de zaken op orde heeft. Dus als je van het vfonds een subsidie ontvangt dan vragen wij om een deugdelijke financiële administratie en een goed inzichtelijke (uren)verantwoording. Alleen een gedegen uitvoering is niet genoeg. Het gaat om de grote kwaliteit om de impact; In wezen gaat het er om in hoeverre het desbetreffende project bijdraagt aan de doelstelling van het vfonds. Impact meting is geen doel op zich en vergt een langere termijn investering. Effecten van projecten zijn vaak pas na langere tijd zichtbaar. Het vfonds zal dit zorgvuldig volgen en begeleiden.

Meer impact door programmatische samenwerking

Het Jaar van Verzet 2018 is een goed voorbeeld van programmatische samenwerking. De verschillende organisaties in het Platform WO2 hebben mogelijk verschillende doelstellingen, uitingsvormen of doelgroepen maar door de communicatie en coördinatie gezamenlijk op te pakken worden de effecten gebundeld. Door als in een programma samen te werken wordt er ook slimmer samengewerkt en worden kosten bespaard.

Het vfonds heeft in 2017 het initiatief genomen om in 2019 en 2020 de bevrijding van Nederland te vieren. Samen met het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de Liberation Route Europe en Liberty Concerts bereidt het vfonds een programma ‘75 jaar vrijheid’ voor. Dit initiatief zal het vfonds via de Stichting 75 jaar vrijheid in 2018 sa-

men met het Platform WO2, provincies, regio's en het ministerie van VWS uitwerken tot een (inter)nationale impuls voor alle werkvelden van het vfonds. Het vfonds financiert de aanloopkosten voor dit programma dat als doel heeft om een betekenisvolle viering van 75 jaar bevrijding en vrijheid te bevorderen voor, waarbij de gehele Nederlandse samenleving van jong tot oud wordt uitgenodigd mee te doen. Daarnaast wordt expliciet aandacht gevraagd voor onze gedeelde geschiedenis, centrale waarden en vrijheden.

Communicatie

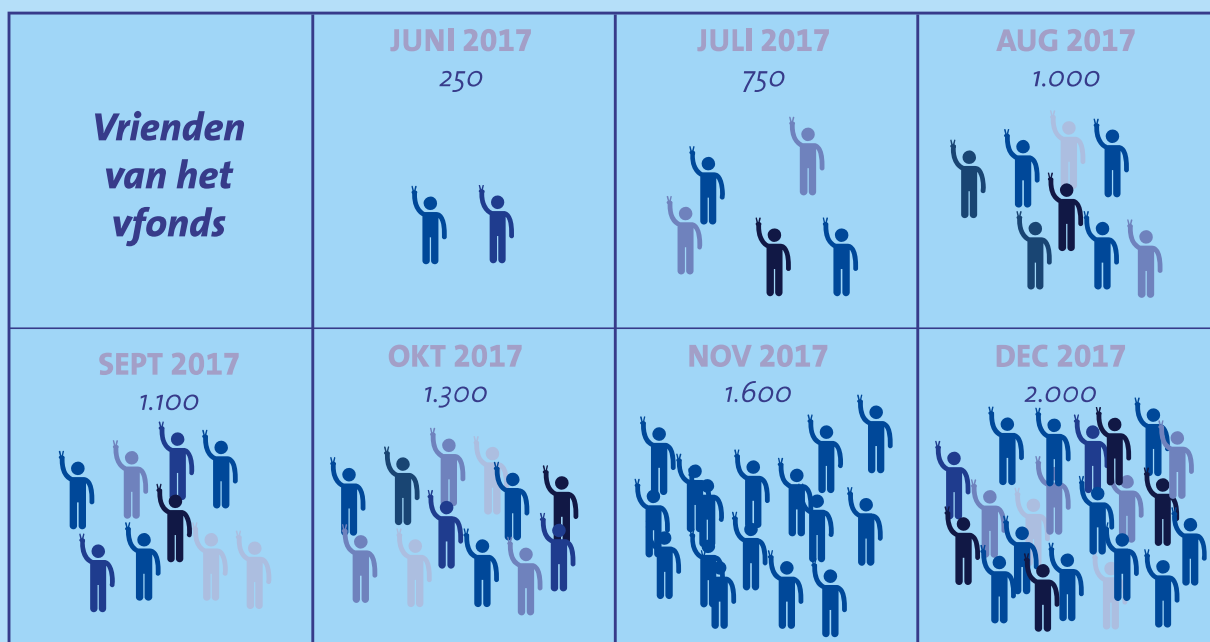
Vrienden campagne

Het vfonds is in 2017 gestart met de vriendencampagne. Het vfonds wil zich graag verbinden met "Vrienden" die vrede en vrijheid ook belangrijke waarden en begrippen vinden en geïnteresseerd zijn in de projecten die het vfonds ondersteunt. Deze vrienden wil het vfonds niet alleen op de hoogte brengen van de projecten die wij ondersteunen, wij willen ook dat ze gemakkelijk kennis maken met bijzondere projecten zoals tentoonstellingen, theateruitvoeringen en jongeren activiteiten. Om nieuwe vrienden te maken hebben wij in 2017 veel geëxperimenteerd. Wij hebben stands ingericht om meer over het vfonds te vertellen bij het congres van de Vereniging Nederlandse Gemeenten, tijdens de Nationale Veteranendag, de Nijmeegse 4daagse en de Airborne wandeltocht. Het Bevrijdingsmuseum Groesbeek,

Nationaal Monument Kamp Vught en Kamp Amersfoort, het Verzetsmuseum Amsterdam en Madurodam Den Haag hebben in samenwerking met het vfonds kortingsacties aangeboden. Al die activiteiten hebben 2.015 vrienden opgeleverd. Al onze vrienden hebben wij via onze nieuwsbrief op de hoogte gehouden van wat ons drijft en hoe wij ons doel willen bereiken. Het doel van de vriendencampagne is echter ambitieuzer. In 2020 zou het vfonds tienduizenden vrienden willen hebben. Om deze community te bereiken zal het vfonds in 2018 de cijfers waarover het vfonds al beschikt meer effectief gaan benutten. We hebben veel gegevens verzameld, maar het is te vroeg om hier nu al conclusies aan te verbinden. De nieuwe website maakt het in 2018 mogelijk te concluderen welke voor ons relevante thema's er in de maatschappij spelen, of welk aanbod gemist wordt. Voor onze vrienden kunnen we hier dan extra aandacht aan besteden.

Zichtbaarheid door vfonds en loterijen

De zichtbaarheid van het vfonds bleef ook in 2017 belangrijk. Het vfonds is voor het grootste deel van zijn middelen afhankelijk van mensen die deelnemen aan de Nationale Postcode Loterij, Bankgiro Loterij en de Nederlandse Loterij (w.o. de Lotto). Deelnemers aan de loterijen beseffen niet altijd dat een deel van de opbrengst naar het vfonds gaat. We willen dat organisaties weten dat ze bij ons terecht kunnen voor subsidie maar ook dat de bezoekers van de evenementen we-

BEVERDINGS
POP- & ROCK

meewind

Provincie
Noord-Holland

ten dat vfonds mooie evenementen ondersteunt op het gebied van Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg, en dat het vfonds daarmee het geld van de Goede Doelen Loterijen zinvol besteedt. Die zichtbaarheid van het vfonds vergroten gaat nog niet vanzelf.

Dit jaar is achter de schermen opnieuw veel in gang gezet om die zichtbaarheid te vergroten. Naast de vriendencampagne zijn ook de communicatierichtlijnen voor projecten aangescherpt en wij benaderen projecten actief over hun communicatie uitingen. Ook zijn we met een selectie van organisaties samenwerkingen aangegaan met als doel hun innovatie te versterken en onze zichtbaarheid te verbeteren. Bij meerjarige samenwerkingen nemen de eisen aan de projecten c.q. organisaties toe om meer toegevoegde waarde en vernieuwing te realiseren.

Om meer naamsbekendheid te bereiken en onze overtuiging beter bekend te maken is het vfonds zichtbaar bij de vele projecten die ondersteund worden met meer dan een logo of een stand. Het vfonds was dit jaar wederom zichtbaar bij alle provinciale bevrijdingsfestivals op 5 mei. Een afvaardiging van het vfonds was onder andere aanwezig bij het Unicef kinderrechtenfestival, bij de 4 mei herdenking, het 5 mei bevrijdingsconcert op de Amstel, bij de Nationale Veteranendag in Den Haag en bij de Nijmeegse 4daagse. Op deze manier komt het vfonds bij vele mensen onder de aandacht.

Advertenties vfonds

Maandelijks plaatst het vfonds een advertentie op de achterpagina van de Kareoler, het maandblad voor leden van de BNMO. Daarnaast worden er advertenties geplaatst in de Checkpoint, het maandblad voor veteranen. Om de mogelijkheid van donaties, legaten en fondsen op naam onder de aandacht te brengen is er geadverteerd in de 'Gids Nalatenschap' bij de NCRV-gids. Voor de vriendencampagne werd een advertentie en een artikel geplaatst in het 50+ magazine.

Interne organisatie vfonds

De dagelijkse werkzaamheden worden uitgevoerd door een bureau onder leiding van de directeur, die op basis van een directiereglement samenwerkt met de Raad van Bestuur. De Raad van Bestuur vergadert in beginsel elke maand. Op de werkzaamheden van de Raad van Bestuur wordt toegezien door de Raad van Toezicht. De Raad van Toezicht heeft voor financiële en control vraagstukken een auditcommissie ingesteld, aangevuld met de controller van het bureau. Het vfonds heeft het CBF-Keur en is voorts door de fiscus als ANBI geregistreerd. Bovendien is het vfonds aangesloten bij de brancheorganisaties Goede Doelen Nederland en de FIN (Vereniging van Fondsen in Nederland). De Nationale Postcode Loterij, alsook de BankGiro Loterij houdt het vfonds aan een jaarlijkse meetpuntenevaluatie. Deze instrumenten en richtlijnen zijn een garantie dat alle middelen op een verantwoorde, doelmatige, effectieve en rechtmatige wijze worden besteed aan de doelstellingen van de stichting.

De leden van de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht hebben elk steeds een zittingstermijn van drie jaar. De leden van de Raad van Toezicht zitten maximaal drie termijnen en voor de leden van de Raad van Bestuur geldt dat er geen maximale termijnen zijn.

De Raad van Toezicht komt tenminste vier keer per jaar samen met de Raad van Bestuur bijeen. De Auditcommissie van de Raad van Toezicht komt minstens twee maal per jaar bijeen. Eén keer per jaar vergaderen de Raad van Toezicht en de Raad van Bestuur in een gezamenlijke bijeenkomst over de hoofdlijnen van het beleid en wordt de begroting voor daaropvolgend jaar vastgesteld.

Raad van Toezicht *

Voorzitter: De heer mr. dr. M.J. Cohen: Voorzitter Cedris, branchevereniging voor sociale werkgelegenheid; Voorzitter VOICE, Vereniging van Organisaties die Intellectueel eigendom Collectief Exploiteren; Voorzitter Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF; Voorzitter Amsterdams 4-5 mei-comité; Voorzitter Raad van Toezicht Wageningen UR; Voorzitter Adviescommissie Grondrechten Functieuitoefening Ambtenaren, Vice-voorzitter Politie Onderwijs Raad; Lid Curatorium Leerstoel vfonds Tilburg Law School.

Lid: De heer W.J. Berg: Lid dagelijks bestuur Vakcentrale CNV, Bestuurslid Stichting van de Arbeid, Plaatsvervangend lid SER, Bestuurslid SBB, Lid van de Raad van Toezicht

van ISO, Voorzitter van de financiële commissie van de ledenraad van de VU-vereniging.

Lid: De heer drs. H.H. Hulshof: Lid Raad van Toezicht Stichting Nationaal Erfgoed Hotel de Wereld (NEW); Lid Raad van Toezicht van de stichting Defensiemusea; Lid van de Algemene Raad van de vereniging Ons Leger.

Lid: Vice-admiraal b.d. M.J.M. Borsboom: (tot 19 februari 2018) Voorzitter van de Raad van Toezicht van het Scheepvaartmuseum, Eigenaar A3: Admirals Autonomous Advice, Chairman Expertgroup to NATO, Lid wetenschappelijke adviescommissie Corts Foundation, Adviseur Wings for Aid, Lid extra ordinarius Michiel de Ruyter Stichting, Voorzitter Raad van Commissarissen van het Loodswezen NL.

Lid: Mevrouw drs. M. Scharloo: Directeur Teylers Museum; Bestuurslid Museumvereniging; Lid Curatorium Teylers Leerstoelen Universiteit Leiden.

Lid: De heer mr H.P. van Essen: Lid korpsleiding Nationale Politie, Plaatsvervangend korpschef Nationale Politie.

Lid: Mevrouw mr. J. Regeling: Advocade bij Geelkerken Linskens Advocaten te Leiden (tot 1 oktober 2017); Kwartiermaker bij Zelfmoordpreventie 113 (per 1 november 2017); Adviseur van bestuurders van ondernemingen en non-profit organisaties.

Raad van Bestuur*

Voorzitter: de heer mr. R.S. Croll, Senior vicepresident van de rechtbank Gelderland (hoofdfunctie), Voorzitter van het bestuur van het Utrechts Universiteitsfonds (tot 1 april 2017), Kolonel (r) Militair Juridische Dienst Krijgsmacht.

Lid: Lt-generaal Klu b.d. C.J.M. de Veer, Honorary member Commonwealth-Netherlands War Graves Commission, Beschermheer Nieuw-Guinea Veteranen, Voorzitter Raad van Toezicht Koninklijke Luchtmacht Historische vlucht. *Opgevolgd per 19 februari 2018 door Vice-admiraal b.d. M.J.M. Borsboom.*

Secretaris: de heer A.J.M. Heerts, Voorzitter MBO Raad (hoofdfunctie), Voorzitter Raad van Toezicht Cordaid Nederland, vice-voorzitter Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, Commissaris Siers Groep Oldenzaal BV, Commissaris FC Twente '65 BV (tot 1 oktober 2017), Voorzitter Stichting Scoren in de Wijk FC Twente, Voorzitter Werkgroep ZEVMB (VWS). Lid Raad van Advies UWV Werkbedrijf, Lid van de Commissie Mensenrechten Adviesraad internationale Vraagstukken (BuZa).

* Alleen de relevante nevenfuncties zijn in dit jaarverslag opgenomen.

In 2017 zijn de leden van de Raad van Toezicht onbezoldigd. De vergoeding die de leden van de Raad van Toezicht hebben ontvangen bedroeg volgens de wettelijk toegestane vrijwilligersvergoeding € 1.200,- (voorzitter) en € 900,- (bestuurslid).

De voorzitter, bestuurslid en secretaris van de Raad van Bestuur hebben een vergoeding ontvangen van respectievelijk € 15.000,- (voorzitter) en € 7.500,- (bestuurslid en secretaris).

Bezoldiging directie

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van de andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Dit beleid wordt periodiek geactualiseerd.

Het fonds volgt bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning de Regeling beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht (zie www.goededoelen-nederland.nl).

De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen van de directeur. De weging vond plaats door de Raad van Bestuur. Dit leidt tot een BSD-score van 430 punten met een maximaal jaarinkomen van € 114.247,- (1 FTE/12 mnd). Het werkelijke jaarinkomen van directeur drs. M.C.G. van Hattem MBA bedroeg (0,81 FTE/12 mnd): € 94.695,-. Deze beloning is binnen de regeling.

De hoogte en de samenstelling van de bezoldiging worden in de jaarrekening nader toegelicht op blz. 51.

Bureau Den Bosch

Directeur: drs. Michiel van Hattem MBA
 Bestuurssecretaris: Marjan Bijzet (tot 1 juli 2017) en drs. Kaja Sariwating (vanaf 1 juli 2017)
 Business controller: Maaïke van der Steen AA
 Senior projectadviseur: Charlotte Rommes MA
 Senior projectadviseur: Isabel van Amelsvoort (vanaf 1 juli 2017)
 Senior beleids- en projectadviseur (tot 3 oktober 2017), hierna projectexpert tot 31 maart 2018: Wiard Molenaar
 Communicatie- en marketingadviseur: Jolanda Rubens
 Project ondersteuner: Laura van Schalm
 Project ondersteuner, secretariaat: Evelyn Aarts
 Projectmanager/kwartiermaker: Paulien Hofstede

Register accountant: de heer W. van Egeraat RA

Het Vredesbolwerk aan het Lucasbolwerk te Utrecht.

Beleidsplan 2016 - 2020

Het beleidsplan vfonds met daarin de toekomstvisie voor de komende vijf jaar is in 2016 vastgesteld. Na 2016 waarin het plan werd opgesteld en de organisatie werd gericht stond het jaar 2017 in het teken van het uitvoeren van dit beleidsplan.

Speerpunten

In het beleidsplan 2016-2020 staat een aantal speerpunten genoemd: Het vfonds is zich bewust van haar unieke positie die niet alleen bestaat uit het geven van de terechte erkenning aan veteranen. Het herdenken en herinneren van de oorlogslachtoffers en vieren van de vrijheid maar ook om de bewustwording te stimuleren dat Vrede en Vrijheid en een vreedzaam functionerende, democratische rechtsstaat niet vanzelfsprekend zijn. Partnerships of samenwerkingsverbanden met andere organisaties moeten daarvoor nadrukkelijker worden opgezocht. Het definiëren van resultaten, het monitoren daarvan en het afzetten tegen onze doelstellingen zijn wenselijk. De keuzes die daaruit voortvloeien, zullen in de toekomst nog meer publiekelijk verantwoord moeten worden.

Ons beleidsplan 2016-2020 kunt u downloaden op www.vfonds.nl/downloads/

Monitoring van resultaten?

Op basis van een gedegen analyse zijn verbeteracties met betrekking tot de interne organisatie doorgevoerd. De functieprofielen zijn herzien en aangescherpt, er zijn lean procesverbeteringen doorgevoerd en verbeteracties ten behoeve van de teamontwikkeling. Daarnaast is een financieel-business en -beleid dashboard opgesteld en in gebruik genomen. Op basis van maandelijkse- en driejaarlijkse rapportages wordt respectievelijk door de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht gestuurd en gemonitord. Naast het versterken van het lerend vermogen, wil het vfonds ook steeds initiatiefrijker worden. Het programma '75 jaar vrijheid' en het 'Vredesbolwerk' zijn hier voorbeelden van. De beleidsdoelstellingen zoals de programmatische samenwerking bij het Jaar van Verzet worden in dit jaarverslag nog verder toegelicht.

12

“De samenwerking die we hebben gezocht in het Platform WO2 komt voort uit het idee dat we de toekomst beter samen tegemoet kunnen treden dan ieder apart. We staan tenslotte voor dezelfde uitdaging: straks, in 2020, is het 75 jaar geleden dat Nederland werd bevrijd. De meeste mensen die de oorlog hebben meegemaakt zijn overleden. Aan de andere kant blijkt uit de draagvlak-enquête die het Nationaal Comité 4 en 5 mei elk jaar houdt dat 80% van de Nederlanders sterk hecht aan onze traditie van herdenken en vieren. Mooi! Maar hoe houden we dat zo? Hoe betrekken we nieuwe generaties bij het verhaal? En ja, dan is het toch het beste om de handen ineen te slaan. En omdat het vfonds ons hierin ruimhartig steunt kunnen we de toekomst nu met vertrouwen tegemoet zien.”

Fred de Graaf is voorzitter van de Stichting Musea en Herinneringscentra '40 - '45 en dit jaar voorzitter van het Platform WO2 waarin de vijf grote organisaties op het gebied van herdenken en vieren sinds eind 2016 samenwerken. Het Platform wordt financieel gesteund door het ministerie van VWS en het vfonds.

De oprichting van het Platform is het gevolg van de aanbevelingen van een commissie die onder leiding stond van oud-burgemeester van Amsterdam Job Cohen. Die commissie heeft, op verzoek van het ministerie van VWS, gekeken naar manieren om de verankering van de herinnering aan de Tweede Wereldoorlog in de Nederlandse samenleving te verstevigen en te verbreden. Ze constateerde dat er behoefte is aan een (onderling) aanspreekpunt en een plek voor uitwisseling in het veld van herinnering aan WOII, waarin zo veel en zeer diverse organisaties actief zijn.

Mr G.J. (Fred) de Graaf, voorzitter van het Platform WO2, waarin de vijf grote organisaties op het gebied van herdenken en vieren sinds eind 2016 samenwerken.

“Door samenwerking, intern en extern, wordt iedereen beter”

De Graaf is, na voorzitter Gerdi Verbeet (voorzitter van het van het NC 4 en 5 mei), de tweede voorzitter van het Platform. “Het is zo’n interessante ervaring. Er zijn tussen de aangesloten organisaties natuurlijk toch grote verschillen in cultuur, in achterbannen, in tradities, in manieren van werken – en dat maakte het begin soms wat hobbelig. Maar het gaat nu heel goed. De vorm die we hebben gekozen past bij die diversiteit: we zijn geen stichting of vereniging die verplicht x keer per jaar bij elkaar moet komen. Het is een verbond dat bestaat omdat we allemaal willen dat het bestaat. Overigens zien we gaandeweg alleen maar steeds duidelijker het belang van de samenwerking. Er is nog zo ontzettend veel te doen. Met name op het gebied van educatie. De politiek vindt dat heel belangrijk en er is best veel geld voor beschikbaar, maar de ontwikkeling van lessen voor alle verschillende soorten voortgezet onderwijs – dat is nog een flinke kluit. Maar als we het hebben over continuïteit

naar de toekomst is het natuurlijk wel cruciaal.”

Om de samenwerking meteen een goede start te geven, heeft het platform besloten voor 2018 samen met één jaarthema te werken: het Jaar van het Verzet. En dat blijkt een schot in de roos, zegt De Graaf: “Het thema Verzet was nog nooit in al z’n facetten en al z’n lokale en regionale diversiteit belicht en we zagen meteen dat dat enorme meerwaarde kon hebben. Natuurlijk herdenken we elk jaar in Amsterdam de Februaristaking, maar er is in het hele land gedurende de hele bezettingstijd op zoveel verschillende manieren verzet gepleegd. En dat kunnen we er nu eens echt uitlichten – wat er overal gebeurd is en wat dat heeft bijgedragen aan de bevrijding van ons land.”

Eén thema heeft de samenwerking binnen het Platform dus meteen een enorme impuls gegeven, zegt De Graaf: “Aanvankelijk dachten we in de euforie van de nieuwe

2018 Jaar van Verzet

samenwerking zelfs: zo'n thema, dat gaan we elk jaar doen! Maar dat zou toch echt te zwaar zijn voor de vele kleine instellingen die ook bij ons betrokken zijn. Alleen al in mijn club, de musea en herinneringscentra, zitten zoveel kleine groepen van vooral vrijwilligers – elk jaar een ander thema zou echt te veel van hen vergen.”

En juist die kleine groepen verspreid over het hele land zijn het cement van de herdenking in Nederland, cruciaal voor het levend houden van de herinnering. Ieder deel van Nederland heeft zijn eigen historie als het om de oorlog en de bezetting gaat; juist die sterke lokale en regionale invulling geven kleur aan het geheel. De Graaf: “Hier ligt ook wel een opgave voor het Platform, om bij alle samenwerking de diversiteit en eigenheid van de aangesloten organisaties toch te blijven respecteren. We zien nu dat één thema met vele invullingen daarvoor een heel goede manier is.”

Het Platform WO II is een -op 5 april 2016 door het ministerie van VWS ingesteld- samenwerkingsverband van het Nationaal Comité 4 en 5 mei (NC), de Oorlogsgravenstichting (OGS), de Samenwerkende Musea en Herinneringscentra '40-'45 (SMH), het Instituut voor Oorlogs-, Holocaust- en Genocidestudies (NIOD) en de Stichting Liberation Route Europe (SLRE). Het vfonds en het Ministerie van VWS zijn de belangrijkste financiers van het platform.

Binnen het Platform is gekozen voor vier domeinen die voor een brede verankering en zingeving voor de huidige samenleving nodig zijn.

Domein Kennis

Bewaren en onderzoeken (NIOD)

Museaal Domein

Bewaren, tonen en vertellen (SMH)

Domein Educatie

Leren, meedenken en ervaren (NC en SMH)

Domein Herdenken, eren en vieren

Beseffen en herdenken (NC)

Hoe gaat het Jaar van het Verzet 2018 er uitzien? De officiële start is op 25 februari bij de herdenking van de Februaristaking. Daarna volgt een zeer breed scala aan manifestaties, exposities en projecten in het hele land. De Graaf: “Het wordt enorm divers; sterk gericht op wat er lokaal en regionaal gebeurd is. Het verzet wás natuurlijk ook geen eenheidsworst: in elk deel van Nederland had het een ander gezicht. En dat willen we laten zien. We gaan al die vele verzetsgroepen eens in het zonnetje zetten: wie het waren en wat ze gedaan hebben. Bij de voorbereiding bleek al snel dat er heel erg veel informatie bewaard is. Tastbaar materiaal, maar ook verhalen. Er zijn de afgelopen jaren heel veel interviews opgenomen met oud-verzetsmensen en sommigen van hen zijn nog in leven, dus die kunnen er nog live over vertellen.”

Het vfonds had bij de voorbereiding van het jaar een speciale taak op zich genomen. Om juist jongeren bij het thema te betrekken heeft het Vfonds een call uitgezet waar iedereen op kon inschrijven die een bijzonder en vernieuwend idee had rond het jaarthema, gericht op een breed, divers en jong publiek. 22 voorstellen hebben subsidie gekregen voor de uitvoering.

De Graaf onderstreept dan ook volmondig het belang van de rol van het vfonds. “Zonder die bijdrage konden we niks, dus dan is het belang al snel duidelijk. Maar ik ben vooral ook blij dat ze ons de ruimte geven. Bedenk eerst maar eens een plan - en dan zien we daarna wel of we het kunnen betalen. En zo nee, wat we aan het plan kunnen veranderen om het wel betaalbaar te maken. En zo doen we het hier ook. De deelnemers aan het Platform bedenken de plannen. Natuurlijk heeft het vfonds wel een eigen inbreng - zoals met die call.”

“Het Jaar van het Verzet is het visitekaartje van het Platform. Het belangrijkste is nu dat we kunnen laten zien wat het resultaat is van onze gezamenlijke inspanning. Dat we dit samen kunnen doen. En dat we dat kunnen laten zien aan alle Nederlanders.”

FOTO HANS MOOREN

De gezamenlijke inspanningen van verschillende musea en herinneringsplaatsen in het Oosten van het land rond de rol van het Nederlandse verzet bij Operatie Market Garden vormen een bijzonder voorbeeld van de samenwerking in het kader van het Platform WO II. Operatie Market Garden was een van de grootste geallieerde operaties uit de Tweede Wereldoorlog. Het doel was om de bruggen over Maas, Waal en Rijn in Nederland in handen te krijgen en met een snelle opmars naar Berlijn de oorlog voor de kerst te kunnen beëindigen. Het plan werd uitgevoerd door 41.628 man Engelse, Amerikaanse en Poolse luchtlandingstroepen en drie divisies grondtroepen. De operatie was zeer ambitieus, maar faalde door slechte weersomstandigheden en hevig Duits verzet, vooral bij de brug van Arnhem, maar ook door com-

municatieproblemen en fouten bij het opperbevel. Tijdens het Jaar van het Verzet wordt uitgebreid aandacht geschonken aan de rol van het Nederlandse verzet bij deze operatie. Bijvoorbeeld aan de vraag waarom de geallieerden informatie vanuit het Nederlandse verzet over de onverwachte aanwezigheid van twee SS-pantserdivisies hebben genegeerd. Maar ook aan het uitgebreide netwerk aan ontsnappingsroutes waarmee verzetsgroepen geallieerde soldaten in veiligheid hebben weten te brengen - via de Biesbosch naar het bevrijde Zuiden. Hoe die vluchtroutes liepen en welke verzetsgroepen er allemaal bij betrokken waren wordt tijdens dit Jaar van het Verzet op verschillende plaatsen voor het eerst uitgebreid en helder in beeld gebracht.

Stichting Erfgoed & Publiek
Call Verzet
Ferhalen te Plak WOII (Verhalen WOII ter plekke)
projectbijdrage vfonds € 20.000

Stichting Laudio
Call Verzet
app Auprecht gehen
projectbijdrage vfonds € 15.000

Stichting Militaire Historie Ede
Call Verzet
De mislukte wapendropping in Ede maart 1945
projectbijdrage vfonds € 4.000

Het project 'fatale wapendropping Keukenklep 1945' biedt scholen educatieve programma's in de vorm van exposities en battlefieldtours. Er werken zeven lokale erfgoedinstellingen bij samen.

Stichting Nationaal Monument Kamp Vught
Call Verzet
Expositie MOED
projectbijdrage vfonds € 15.000

Comité Herdenking Februaristaking
Call Verzet
Extra programma Februaristaking
projectbijdrage vfonds € 10.000

Stichting Museum Stad Appingedam
Call Verzet
Herdenkingsroute 'Verzet en Recht'
projectbijdrage vfonds € 15.000

Stichting Hollandse Schouwburg
Call Verzet
Open Joodse Huizen en Huizen van Verzet
projectbijdrage vfonds € 35.000

Stg. Eerebegraafpl. Bloemendaal
Call Verzet
project 'Schatbewaarders'
projectbijdrage vfonds € 20.000

Gemeente Arnhem
Bridge to Liberation Experience
projectbijdrage vfonds € 125.000

In een multimediaal herdenkingsevenement staan we met 20.000 mensen -op een historische plek- stil bij de impact van oorlog door te leren van de verloren Slag om Arnhem. Nadenken over de waarde van vrijheid toen en nu. Samen kiezen voor vrede en vrijheid!

De bijdrage van vfonds is essentieel voor ons project. Alleen samen met overheid, bedrijfsleven, onder-

wijs en het publiek kunnen we een nieuwe ervaring maken om het besef door te kunnen geven.

Stichting Art Buro Limburg
Kinderen van zwarte bevrijders
projectbijdrage vfonds € 42.000

Ofschoon 900.000 African Americans deel uitmaakten van het US Army tijdens WOII is daarover in ons land nauwelijks iets bekend. In Nederland werden circa 8000 bevrijdingskinderen geboren. De naar schatting 70 kinderen in Limburg met een zwarte Amerikaanse bevrijder als biologische vader, konden hun afkomst niet verbergen. In het digiboek 'Children of Black GI's' staat een lesbrieff met docentmateriaal voor gebruik op middelbare scholen. In Washington zijn samenwerkingsafspraken gemaakt om zwarte veteranen en hun nabestaanden te traceren om zo hun biografische verhalen toe te kunnen voegen aan het digiboek.

Mede dankzij het vfonds is het mogelijk de website minimaal 10 jaar aan te vullen met nieuwe gegevens en verhalen en kan een deel van onze bevrijdingsgeschiedenis aan de vergetelheid worden onttrokken.

Stichting Stadkamer
Call Verzet
Subtle Mob
projectbijdrage vfonds € 26.000

Amsterdam Museum
Call Verzet
tentoonstelling De kinderen van Tante Truus
projectbijdrage vfonds € 20.000

Stichting Airborne Museum
Fase 3 Verbouwing / herinrichting Airborne Museum Hartenstein
projectbijdrage vfonds € 750.000

Stichting Theater op Katendrecht
Call Verzet
The Kid Dynamite Story Muziektheatervoorstelling
projectbijdrage vfonds € 20.000

Professor Van Uven Stichting
Call Verzet
Theaterproductie Wageningse studenten
projectbijdrage vfonds € 20.000

Fundacion Amigonan
Call Verzet:
Project Arubaanse verzetstrijder Boy Ecury
projectbijdrage vfonds € 30.000

Stichting Indisch HC
Project Next Generation 2017
projectbijdrage vfonds € 170.000

Liberty Tour Foundation
Activiteiten Liberty Tour 2017
projectbijdrage vfonds € 5.500

Stg. Liberation Route Europe
Freedom Ride Limburg
projectbijdrage vfonds € 49.500

Nog dagelijks komen mensen naar de Duitse militaire begraafplaats in Ysselsteyn omdat zij bij de Freedom Ride onder de indruk raakten van deze relatief onbekende plek. Aan het wielerevenement deden meer dan duizend mensen mee. Op de begraafplaats werd een ceremonie gehouden.

Een deelnemer aan de Freedom Ride: "Dit is voor mij zonder twijfel de meest inspirerende manier om mensen te laten zien hoe vreselijk de Tweede Wereldoorlog is geweest."

Stichting Liberation Route Europe

Liberation Route Europe 2018

projectbijdrage vfonds € 500.000

De Liberation Route Europe wordt steeds vaker gezien als dé internationale herinneringsroute aangaande de Tweede Wereldoorlog. Dankzij een uitbreidend (internationaal) partnernetwerk en een stijgende naamsbekendheid, is het mogelijk geweest de internationale positie van de route in 2017 verder te versterken.

Canadese journalist Legion Magazine: "I never realised that people in Europe are able to travel along a route like this. I am really impressed by the scale of what Liberation Route Europe is working on."

Casparus College

Bezoek scholieren VMBO aan Dachau 2017

projectbijdrage vfonds € 4.250

Stichting Nederlands Dachau Comité

Dachauzezing 2017 in het licht van Ed Hoornik

projectbijdrage vfonds € 4.500

Stichting Vriendenkring Neuengamme

Herdenkings / educatieve reis Neuengamme

projectbijdrage vfonds € 1.500

Stichting Omroep Gelderland

Project 75 jaar vrijheid, op weg naar 2020

projectbijdrage vfonds € 125.000

In '75 Jaar Vrijheid' vertellen we het verhaal van de oorlog door de ogen van gewone mensen die onder uitzonderlijke omstandigheden er het beste van proberen te maken. Door hun ogen zien we wat vrijheid betekent. Dat verhaal vertellen ze zelf maar ook jongeren komen aan het woord. Wat betekent vrijheid als je nooit iets anders dan vrijheid hebt gekend?

De bijdrage van het vfonds maakt het mogelijk persoonlijke verhalen te verzamelen nu het nog kan.

Stichting Sobibor

Herdenkingsreis naar Sobibor 2017

projectbijdrage vfonds € 2.000

Stichting Nationale herdenking

Het innerlijke mysterie herdenkingsconcert Jules Schelvis

projectbijdrage vfonds € 2.500

Stichting Turning Point

Landelijk project Ongehoord 2017

projectbijdrage vfonds € 25.000

Stichting War Requiem

Conferentie Bridge to the Future 2017

projectbijdrage vfonds € 11.500

Bridge to the Future verbindt lessen uit het verleden aan de actualiteit en perspectieven voor de toekomst. De Conferentie trok een record van 600 deelnemers onder wie 100 jongeren. Met een parallel traject op scholen en universiteiten werden nog eens 600 jongeren bereikt.

"Wij willen gewoon serieus genomen worden, net als volwassenen."

"Mensen hebben heel snel de neiging om alles in Nijntje-taal te doen en zeggen. En dan denk ik: hallo... moeilijke woorden begrijpen we ook wel. En als we ze niet horen, dan leren we ze ook nooit." - Uit evaluatie onder jongere deelnemers conferentie.

Stichting Behoud Ettense Molen

Project herdenkingsmonument Etten

projectbijdrage vfonds € 1.600

Stichting Atlas Feijenoord

Project rondom herdenking Kapelle 2017

projectbijdrage vfonds € 2.200

Stichting NCHC 1945 Wageningen

Projectsubsidie activiteiten 2017

projectbijdrage vfonds € 12.500

Stichting Liberation Route Europe

Call collectieve communicatie Platform WOII Themajaar Verzet

projectbijdrage vfonds € 112.500

Muziekvereniging Euterpe

Educatief project bevrijding Zuid-Beveland

projectbijdrage vfonds € 5.000

Stichting Tijdlijn

'Henk Brouwer, kriegsgevangene in Changi'

projectbijdrage vfonds € 19.500

Stichting Airborne Museum

Tentoonstelling For Valour

projectbijdrage vfonds € 20.000

Stichting Musea en Herinneringscentra '40-'45

Platform WO2 Professionalisering ivm thema-jaar Verzet! 2018

projectbijdrage vfonds € 12.610

Stichting Indisch Herinneringscentrum

Project Next Generation

projectbijdrage vfonds € 170.000

In 2017 was er aanzienlijk meer aandacht voor de Indiëherdenking in de media. De films zijn alleen al op Social Media door 316.093 unieke personen bekeken. Het aantal volgers op Facebook steeg van 996 in juni naar 2.352 in augustus 2017. De geportretteerden zijn allen (in)direct betrokkenen bij de oorlog en zijn als het ware ambassadeurs van waar de Indiëherdenking voor staat. Het slaat aan omdat dit (opr)echte content is, en geen reclame. Dit zie je o.a. terug

in de hoeveelheid comments en het aantal keren dat de films zijn gedeeld door mensen zelf.

"De geschiedenis ontkennen, betekent ons bestaan niet erkennen. Wie zijn geschiedenis niet kent, leeft zonder een vorm van geheugen." - Verdi "Paatje" Pfefferkorn (1922)

Centraal Joods Overleg Externe Belangen

Kristallnacht herdenking

projectbijdrage vfonds € 4.000

Door stil te staan bij de Kristallnacht, willen we het signaal afgeven dat wij allen alert moeten blijven. Voor antisemitisme en racisme mag nooit meer plaats zijn.

"Hoe uitgesproken de verschillen tussen mensen ook kunnen zijn, de waarden die we delen en verdraagzaamheid tegenover elkaar vormen de hartslag van onze democratie. Laten we die lessen trekken uit de herinnering aan 9 november 1938. En laten we ervoor waken dat dat hart blijft kloppen." Khadija Arib, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal.

Stichting MuzeeAquarium Delfzijl

Herbouw MuzeeAquarium

projectbijdrage vfonds € 20.127

Stichting Airborne Internationale Youcee

Internationale jongerenconferentie Youcee 2017

projectbijdrage vfonds € 5.000

Rosje Glaser Foundation

Educatief project 'Dansen met de Vijand'

projectbijdrage vfonds € 23.350

In Groningen is een serie lessen ontwikkeld, gebaseerd op oorlogsverhaal van de jonge vrouw Rosje Glaser. Haar innerlijke drang naar vrijheid en verzet staan centraal. Het inspireert jongeren van nu om over eigen keuzes na te denken. Aanvullend maakt toneelgroep de Steeg voorstellingen voor en door leerlingen.

"Jonge kinderen zijn verontwaardigder over Jodenvervolgung dan pubers"- docent "Ik wist niet dat er gedanst werd in de oorlog"- leerling. "Dit is niet alleen van toen maar ook van nu. Wat zou ik gedaan hebben"- leerling

Stichting Lotty Veffler Foundation
Post uit de Vergetelheid 2.0
projectbijdrage vfonds € 14.513

Wilminktheater en muziekcentrum
Project Het Verzet Kraakt
projectbijdrage vfonds € 50.000

Stichting Verzetsmuseum Amsterdam
Verzetsmuseum junior in de buurt
projectbijdrage vfonds € 40.000

Stichting Youth for Christ Nederland
Excursie Auschwitz t.b.v. identiteitsvorming
projectbijdrage vfonds € 7.500

Gemeente Ede
Herdenking Ginkelse Heide 2017
projectbijdrage vfonds € 15.000

met de inzet en opofferingen van 10.000-den geallieerde militairen voor onze vrijheid tijdens de Slag om Arnhem 1944.

Reactie van een 95-jarige Engelse 1944 veteraan: "Although it is very emotional, it is always great to be back in Oosterbeek. I definitely will be back in 2018."

Stg. Eerbetoon Netherlands American cemetery and memorial
Liberation Concert Margraten 2017
projectbijdrage vfonds € 25.000

Stichting FAN
Tentoonstelling hulpactie Albany 1947
projectbijdrage vfonds € 3.000

Stichting Sobibor
Verdiepingsreis Aktion Rheinhard kampen 2017
projectbijdrage vfonds € 3.000

Stichting NCHC 1945 Wageningen
Bevrijdingsevenement Wageningen 2018
projectbijdrage vfonds € 12.500

4/5 mei comité Amsterdam ZO
Herdenking capitulatie WOII Indië Lezing 8 maart 2017
projectbijdrage vfonds € 850

Het thema van de Indië-Lezing 2017 luidde: "En toen stond ik er alleen voor". Dat gold met name voor de vrouwen die in de kampen voor de kinderen moesten zorgen.

Vanwege de overgrote belangstelling moesten we veel belangstellenden afwijzen. Dankzij de subsidie van het vfonds konden wij echter een livestreaming tot stand brengen, waardoor behalve de 260 bezoekers meer dan 3000 kijkers de lezing hebben kunnen volgen, tijdens en achteraf.

Stichting Museum Hilversum
Hilversum in de Tweede Wereldoorlog
projectbijdrage vfonds € 40.000

Stichting Europees Erfgoed Atlantaikwall
Bunkerdag 2018
projectbijdrage vfonds € 35.000

Stichting Loods 24 en Joods Kindermonument
Onderwijsprogramma Loods 24
projectbijdrage vfonds € 10.000

Door gezamenlijk te werken aan een project waarin concentratiekamp Vught centraal staat, leren islamitische, christelijke en atheïstische scholieren afkomstig van drie verschillende scholen niet alleen over de Holocaust, maar ook veel van elkaar.

Anne Frank Stichting
Theatervoorstelling Back to Back
projectbijdrage vfonds € 29.010

Stichting Russisch Ereveld
Educatief project Russisch ereveld
projectbijdrage vfonds € 7.500

De 101 Sovjetsoldaten die bij Kamp Amersfoort zijn vermoord, zijn dankzij interviews met ooggetuigen door de Stichting Russisch Ereveld uit de vergetelheid gehaald. De interviews hebben geleid tot documentaires (BBC, Andere Tijden), een drukbezochte herdenking en een educatief project.

"Op onze leerlingen heeft het plaatsen van kaarsjes bij zonsopgang, op hetzelfde tijdstip als de executie en op de plaats van de executie, grote indruk gemaakt." Rien Poetsma, geschiedenisdocent van 't Atrium.

Politie Sport Vereniging Renkum
Airborne wandeltocht
projectbijdrage vfonds € 12.500

Een gezellig en familiair wandelevenement waarbij alle 32.000 wandelaars en ca. 25.000 bezoekers kennis hebben genomen van de lokale en regionale WO II geschiedenis. Zij droegen ook bij aan het uitdragen van respectvol omgaan

Museum Hengelo
Herdenking april-meistakingen 1943
projectbijdrage vfonds € 10.000

Stichting Narrenschip

Theater: Het oorlogsdagboek van Jeane Zwinkels

projectbijdrage vfonds € 4.500

Een theateervoorstelling voor leerlingen van groep 8. De Westlandse Jeane komt vlak voor hun neus tot leven. De kinderen ervaren wat het is om in onvrijheid te leven. De herkenning is groot omdat ze de impact zien van de oorlog in hun dorp, hun Westland. Ook dankzij het hiervoor ontwikkelde lespakket.

"Ze hebben ademloos gekoken, ze zaten helemaal in het verhaal. Waardevol. Het paste prima in ons lesprogramma, een verdieping omdat de kinderen de oorlog als zeer dichtbij ervaren." – Basis-school De Blinkerd, Monster

Stichting Museon
Call Verzet

Tentoonstellingen en reünie rond Ru Paré

projectbijdrage vfonds € 20.750

In deze tentoonstelling vertellen voormalige onderduikkinderen over hun herinneringen aan de oorlog. In hun onzekere bestaan bleef 'Tante Zus' steeds de stabiele factor.

Met de bijdrage van het Vfonds kan deze educatieve tentoonstelling reizen langs de bibliotheken in Nederland. Er vindt bovendien een bijeenkomst plaats van voormalige onderduikkinderen. Veel van deze kinderen hebben elkaar nog nooit ontmoet. "Ervaringen zoals wij hadden, hebben vluchtelingkinderen van nu ook!"

Stichting Radboud fonds

Educatieve Escape Room Universiteit in Verzet

projectbijdrage vfonds € 25.000

Nederlands Auschwitz Comité

Nationaal Holocaust Namenmonument

projectbijdrage vfonds € 1.000.000

Ruim 102.000 slachtoffers van de Holocaust krijgen 70 jaar na de Tweede Wereldoorlog een eigen monument met alle namen van de Nederlandse Holocaustslachtoffers die geen graf hebben. Een plek waar nabestaanden hun vermoorde familie kunnen herdenken. Een monument en een educatief project met zoveel namen is tevens een blijvende waarschuwing voor de dramatische gevolgen die racisme en discriminatie kunnen hebben.

Stichting Nationaal Comité 4 en 5 mei

Caribisch denkbok 2018-2020

projectbijdrage vfonds € 30.000

Stichting Nationaal Comité 4 en 5 mei

Projectsubsidie 2018

projectbijdrage vfonds € 1.000.000

Stichting Theater na de Dam

Theater Na de Dam 2018

projectbijdrage vfonds € 50.000

Stichting Museum Haarlem

Expositie Vrouwen in verzet: Hannie, Truus en Freddie

projectbijdrage vfonds € 6.200

Ruim 13.000 bezoekers hebben de tentoonstelling Vrouwen in Verzet bezocht, waarbij sommige bezoekers de tentoonstelling meer dan één keer hebben bekeken. Bezoekers aan de tentoonstelling konden na afloop hun gedachten achterlaten op notitieblaadjes die de groen-witte zakdoek symboliseerde die gevonden werd op het lichaam van de gefusilleerde Hannie Schaft en waarmee ze ook op de laatste van haar gemaakt foto staat.

"Met tranen in mijn ogen loop ik hier rond. Lees het heroïsche verhaal over Hannie Schaft [...] Diepe postume eerbied aan Hannie Schaft." - 79-jarige Haarlemmer
'lieve hannie, het is jamer dat je doot bent' - klein meisje

Oorlogsgravenstichting

Ereveld vol Leven 2018

projectbijdrage vfonds € 200.000

Stichting Narrenschip

Theateervoorstelling Schuilnaam Bertus

projectbijdrage vfonds € 7.500

Stichting Join Media

Project: Impact van Oorlog

projectbijdrage vfonds € 7.500

NIOD

Programmaplan Netwerk Oorlogsbronnen

projectbijdrage vfonds € 75.000

Het Netwerk Oorlogsbronnen leeft binnen het (oorlogs-)erfgoedveld en daarbuiten. NOB telt nu 66 deelnemers. Het bezoek aan de website is in 2017 verdubbeld. Het projectteam heeft zich beziggehouden met het coördineren van cruciale onderdelen zoals het crowdsourcen van 30.000 kampkaarten van Kamp Vught, het koppelen van

persoonsdata, het beter zichtbaar maken van WO2-collecties in Nederland, de Kaart van Verzet, etc.

"Het is een mooi vormgegeven site met veel informatie over een belangrijke periode uit onze geschiedenis! Ga ik nog veel uren op doorbrengen." – bezoeker www.Oorlogsbronnen.nl

Stichting Musea en Herinnering

Projecten themajaar verzet 2018

projectbijdrage vfonds € 123.775

Het communicatietraject dat ter voorbereiding van het Jaar van Verzet in 2017 is uitgezet heeft sterk bijgedragen aan een goede samenwerking tussen en inzet van de partners binnen het Platform WO2. Ook de deelnemers aan het themajaar, waaronder die van de Call for Proposals, hebben we op deze wijze tijdig kunnen betrekken bij de voorbereidingen van onze publiekscampagne. Dat heeft behalve een vliegende start van de campagne begin 2018 ook betrokkenheid, draagvlak en binding opgeleverd.

"Leuk dat het themajaar nu echt van start gaat. Ik zie het als een goede en belangrijke oefening in samenwerking binnen het Platform WO2. Zo ontstaan er door de gezamenlijke inspanning nieuwe verbindingen tussen de betrokken partijen" - Annette Schautt – programmadirecteur SMH 40-45 eind 2017"

Stichting Nationaal Indië-monument
Nationale Indië herdenking Roermond 2017
projectbijdrage vfonds € 15.000

Een zeer gewaardeerd gebaar van erkenning en waardering jegens de veteranen en diensslachtoffers, waar zij ieder jaar weer naar uitkijken.

Stichting WEP
Mike Hoekendijkfonds Blauwe Parel 2017
projectbijdrage vfonds € 14.000

Welcome Again Veterans
Overkomst Canadese veteranen mei 2017
projectbijdrage vfonds € 2.897

Stichting Vitality
Herdenkingsweek Toujours Kapelle 2017
projectbijdrage vfonds € 2.500

Vereniging van Veteranen Garde
Projectsubsidie 2017 VVVGFI
projectbijdrage vfonds € 8.065

Oorlogsgravenstichting
Pelgrimsreis naar Indonesië 2017
projectbijdrage vfonds € 18.890

Stichting Oranjehotel
Herdenking Oranjehotel 30 september 2017
projectbijdrage vfonds € 3.250

Stichting Genootschap Engeland
Projectsubsidie Engelandvaarders 2017
projectbijdrage vfonds € 5.400

Stichting Samenwerkend Verzet
Projectsubsidie Stg Samenwerkend Verzet 2017
projectbijdrage vfonds € 6.618

Stichting Carnegie Heldenfonds
Carnegie Nationale Hieldendag 2017
projectbijdrage vfonds € 10.000

F.I.M.
Opheffingsbijeenkomst FIM 2017
projectbijdrage vfonds € 5.000

Stichting Veteranen Kunst
Projectsubsidie 2017
projectbijdrage vfonds € 7.200

Vereniging Veteranen Platform
Uitgave handboek 'Veteranen'
projectbijdrage vfonds € 7.500

Stichting FAN
Verblijf veteranen 82nd AD in Nijmegen 15-20 sept 2017
projectbijdrage vfonds € 1.500

Stichting WPF
World Police and Fire Games
projectbijdrage vfonds € 1.000.000

Stichting Bonbon
Theatervoorstelling Met Open Ogen
projectbijdrage vfonds € 10.000

De ogen van het publiek zijn door de voorstelling geopend, niet alleen wat betreft de beleevingswereld van veteranen, maar ook die van hun naasten. De voorstelling is intens, herkenbaar en oprecht. De spelers hebben door de voorstelling hun trauma verder kunnen verwerken. Dankzij het vfonds kunnen wij op meerdere plekken optreden.

"Het is voor mij als veteraan één en al herkenning. Het sterkt mij om te zien dat deze mannen de moed hebben ons verhaal op zo'n mooie en oprechte manier te laten zien." - een veteraan uit het publiek.

Gemeente Apeldoorn
Thematische samenwerking gemeente Apeldoorn 2017
projectbijdrage vfonds € 75.000

Oorlogsgravenstichting
Project Ereveld vol Leven 2017
projectbijdrage vfonds € 200.000

Vereniging Veteranen Platform
Projectsubsidie Nuldelijs-ondersteuning 2017
projectbijdrage vfonds € 100.000

Het Veteranen Platform is gestart met het project NOS 2.0 met een regionale structuur van het Nuldelijs Ondersteuning Systeem. Deze zorgt voor een betere aansluiting bij regionale en gemeentelijke ketenpartners.

Door de bijdrage van het vfonds was het mogelijk de nieuwe variant op meerdere niveaus tot stand te brengen, en de aanzet te geven voor startregio Midden en West Brabant.

Vereniging Veteranen Bevoorradings en transportbataljon
Weekend 25 jaar NL/BE UN-transportbataljon
projectbijdrage vfonds € 2.500

Stichting Pelita
FON Bijdrage integratieproces Stg 1940-1945 - Pelita
projectbijdrage vfonds € 200.000

Koninklijke Vereniging Nederlandse Reserve officiers
Jubileum symposium Adaptieve Krijgsmacht
projectbijdrage vfonds € 3.500

Vereniging Veteranen Platform
Projectsubsidie 2017
projectbijdrage vfonds € 15.000

Oorlogsgravenstichting
Speciale herdenkingsreis Slag om de Javazee
projectbijdrage vfonds € 19.370

Cultuur Historische Vereniging
Tentoonstelling over Ter Aarse Indiëgangers
projectbijdrage vfonds € 750

Stichting Nationale Taptoe
Veteranenvoorstelling Nationale Taptoe 2017
projectbijdrage vfonds € 75.000

Zo'n 2700 veteranen (met partner) genoten van een gezellig samenzijn met buffet voorafgaand aan de Veteranenvoorstelling.

Deze jaarlijkse traditie is inmiddels uitgegroeid tot het tweede grote landelijk evenement voor veteranen, naast de Veteranendag in Den Haag.

COVVS

Projectsubsidie COVVS 2018

projectbijdrage vfonds € 6.500

COVVS is een overkoepelende organisatie van 13 onafhankelijke Verzetsorganisaties. COVVS organiseert zelfstandig geen activiteiten, anders dan vergaderingen met deze Verzetsorganisaties. Daarnaast participeert COVVS in diverse andere projecten, welke overigens ieder op hun eigen gebied zelfstandig rapporteren en verantwoorden aan diverse subsidiegevers.

NVBR, Arnhem

Projectsubsidie st. WEB 2018

projectbijdrage vfonds € 235.000

Het Steunpunt Brandweer is bereikbaar voor alle brandweermensen, hun familieleden en oud brandweermensen. Diverse mensen zoeken contact, met vragen voor informatie of advies. Er zijn diverse individuele hulptrajecten gestart om brandweermensen te helpen hun ervaringen te verwerken en hun kwaliteit van leven te verbeteren.

Steunpunt Brandweer: we kunnen je altijd wel helpen!

Stichting Samenwerkend Verzet

Projectsubsidie Stichting Samenwerkend Verzet 40-45

projectbijdrage vfonds € 4.118

Bond van Oud-stoottroepers

Projectsubsidie 2018 BOSS

projectbijdrage vfonds € 15.000

VOMI Nederland

Projectsubsidie 2018 VOMI

projectbijdrage vfonds € 15.500

BNMO vereniging

Projectsubsidie BNMO 2018

projectbijdrage vfonds € 2.678.135

Stichting WEP

Projectsubsidie Stichting WEP 2018

projectbijdrage vfonds € 465.000

Stichting Herdenking Gesneuvelde Stoottroepen

Instandhouding Stoottroepenkapel

projectbijdrage vfonds € 4.000

Stichting Pelita

Viering 70 jaar bestaan Pelita

projectbijdrage vfonds € 73.000

70 jaar Pelita liet de levenslange impact van de Tweede Wereldoorlog nog eens zien op het leven van hen die het meemaakten, hun kinderen en kleinkinderen. Het toonde de vitale rol van een organisatie die dat herkent en erkent en weet in te spelen op veranderende vragen.

Het vfonds maakte de documentaire "70 jaar Pelita, van opvang naar zorg" mogelijk, een film voor iedereen die onomstotelijk het belang laat zien dat Indische en Molukse oorlogsgetroffenen hebben bij op hen toegesneden zorg, juist in hun laatste levensfase.

Staatsecretaris Paul Blokhuys op het jubileum van Pelita: "In het licht van een klein olielampje ziet de wereld er soms alweer heel anders uit."

Stichting Sunset March

Sunset March 2018

projectbijdrage vfonds € 750

Het project Sunset March is een dagelijks eerbetoon door veteranen aan de geallieerde militairen, die zijn gesneuveld bij de Waalcrossing. Wat heel bijzonder is dat dagelijks mensen spontaan aansluiten bij de veteranen die die dag de Sunset March loopt.

Steve Morgan, een Engelse veteraan van de Battle of Arnhem, zittend in zijn rolstoel bij de eregroot, zei met tranen in zijn stem: They died for me!

Reuniecomm. Ex Schrijvers LDA KM
Reünie 12 april 2017 Ex schrijvers LDA KM
 Projectbijdrage vfonds € 2.000

Vredesmissie Veteranen KLU
Reünie 11 maart 2017 Vredesmissies KLU
 Projectbijdrage vfonds € 1.825

KLu Vet NNG
Reünie 20 april 2017 KLu Veteranen Nieuw Guinea 1958-1962
 Projectbijdrage vfonds € 3.700

Vereniging van Jonge veteranen
Reünie 4 maart 2017 Jonge Veteranen
 Projectbijdrage vfonds € 3.750

Unifil Geniepeleton
Reünie UNIFIL Geniepeloton 18-3-2017
 Projectbijdrage vfonds € 200

Sichting oud indiegangers Someren
Reünie 12 september 2017 Indiëgangers Someren
 Projectbijdrage vfonds € 335

COM Arnhem
Reünie 20 mei 2017 Contact Oud Mariniers Arnhem
 Projectbijdrage vfonds € 500

Contact Oud Mariniers
Reünie 10 juni 2017 COM
 Projectbijdrage vfonds € 6.500

VOPET
Reünie 13 mei 2017 VOPET
 Projectbijdrage vfonds € 1.175

Stichting Mariniers Monument
Reünie 26 november 2016 COM Limburg
 Projectbijdrage vfonds € 1.375

Herdenking omgekomen Mariniers uit Limburg door COM (Contact Oud Mariniers). De deelnemers aan de herdenking waren blij verrast dat het vfonds deze herdenking belangrijk vind en diverse artikelen ter beschikking stelde. De bijdrage maakte dat ook de oudere veteranen konden komen, door de inzet van vervoersmiddelen.

Vereniging BL-BK
Reünie Draggers Militaire Dapperheids onderscheidingen 20 april 2017
 Projectbijdrage vfonds € 1.000

VOPET
Reünie 27 september 2017 VOPET
 Projectbijdrage vfonds € 1.175

Reünie en nazorgcommissie 2-6
Reünie 2-6 RI, T-Brigade en Java 27 mei 2017
 Projectbijdrage vfonds € 2.200

Vereniging Veteranen KCT
Reünie 25-3-2017 Vereniging Veteranen Korps Commandotroepen
 Projectbijdrage vfonds € 10.000

Stichting Veteranen RI 5-5
Reünie 16 juni 2017 Stichting Veteranen 5-5-R.I.
 Projectbijdrage vfonds € 1.125

De deelnemers (leeftijd 90+) kunnen nog even als sobats onder elkaar zijn en herinneringen ophalen aan hun diensttijd in Indië. Voor buitenstaanders is het moeilijk te begrijpen wat ze daar hebben moeten doorstaan.

Vijfjaarlijkse reünie ter ere van het 75-jarig bestaan van het Korps Commandotroepen. Uit alle hoeken van ons land, maar ook uit alle werelddelen kwamen leden en oud-leden naar de Engelbrecht van Nassaukazerne in Roosendaal. Even weer de 'commandolucht' opsnuiven, sterke verhalen uitwisselen en vooral: genieten van de ontmoeting met de maten waarmee in de diensttijd lief en leed werd gedeeld. De kernwaarden van het Korps zijn Moed, Beleid, Trouw, Eer en Trots. Tijdens deze reünie voerden de elementen Trouw en Trots de boventoon. Trouw aan de kameraden en aan het Korps. Trots op het Korps met zijn geschiedenis, tradities en daden. De steun van het vfonds gaf al vroeg in het organisatietraject enige financiële zekerheid.

"Vorige reünie hebben we aangegeven dat dit leeds de laatste zou kunnen zijn i.v.m. de leeftijd van de deelnemers, maar ze willen niet van ophouden weten en waren zeer teleurgesteld. Dus gaan we maar gewoon verder."

Oud-Mariniers Den Haag
Reünie 9 december 2016 COM afd Den Haag
 Projectbijdrage vfonds € 350

Vereniging 8RI-1940
Dodenherdenking Vereniging 8 R.I. 1940 17-5-2017
 Projectbijdrage vfonds € 600

COM Rotterdam
Reünie 2 december 2016 COM Rotterdam
 Projectbijdrage vfonds € 500

Reuniecommissie Mijndienst
Reünie 17 mei 2017 Mijndienst
 Projectbijdrage vfonds € 11.250

COM MP vereniging Mariniers
Reünie 19 oktober 2016 COM MP
 Projectbijdrage vfonds € 605

Reünie-orkest Limburgse Jagers
Jubileumjaar 'Tour door Limburg'
 Projectbijdrage vfonds € 600

COM afd. Zuid-Holland
Reünie 8 juli 2017 COM afd. Zuid-Holland
 Projectbijdrage vfonds € 1.050

Vereniging Veteranen Bevoorrading en transport
Reünie 18 mei 2017 VVRBT (Movers)
 Projectbijdrage vfonds € 1.200

Stichting Limburgse Veteranendag
Reünie 17 juni 2017 Limburgse veteranen
Projectbijdrage vfonds € 8.750

Eerste Hulpverbandplaats 7 dec
Reünie 18 mei 2017 Eerste Hulpv.
Projectbijdrage vfonds € 3.500

VOPET
Reünie 1 juli 2017 VOPET
Projectbijdrage vfonds € 1.500

AVOM Zeeland
Reünie 18 augustus 2017
Projectbijdrage vfonds € 850

Vereniging VRG
Reünie 18 mei 2017
Projectbijdrage vfonds € 5.750

AVOM bestuursrekening
Reünie 31 mei 2017 AVOM
Projectbijdrage vfonds € 1.750

Vereniging Veteranen CMI
Reünie 7 oktober 2017
Projectbijdrage vfonds € 650

VOKS
Reünie 15 mei 2017 VOKS
Projectbijdrage vfonds € 1.950

Tijdens de herdenking van de in de Korea Oorlog omgekomen 123 militairen van het NDVN werd door mevrouw Hennis-Plasschaert, de dapperheidsmedaille 'Bronzen Kruis', postuum toegekend aan korporaal Pieter Slager. Tijdens de voortreffelijke rijstmaaltijd In de Oranje Kazerne konden de veteranen onder elkaar hun herinneringen ophalen. De sfeer was dan ook bijzonder gezellig.

"Ieder jaar wordt opnieuw aangetoond dat dit soort momenten zo belangrijk zijn voor de veteranen, waarvan sommigen het nog steeds veel moeite kost om over hun ervaringen in de Korea Oorlog te praten."

Vereniging Veteranen Grenadier
Reünie 8 juli 2017 VVGJ
Projectbijdrage vfonds € 9.750

Veteranen Vereniging Limburgse jagers
Reünie 13 juli 2017 Limburgse Jagers
Projectbijdrage vfonds € 3.125

In een ontspannen sfeer konden de veteranen met elkaar bijpraten over de missies van het Bataljon. Een goede uitlaatklep voor de mooie herinneringen maar ook de kans om met elkaar stil te staan bij verloren of gewonde kameraden.

"Door de steun van het vfonds konden de Veteranen deelnemen aan het sport/schietprogramma en is de organisatie van de gehele dag inclusief de Limburgse Jagers-BBQ mogelijk gemaakt. Conform de lijfspreuk van de Limburgse Jagers: VOOR ELKAAR – ALTIJD."

Korps Natres
Reünie 17 november 2018 OVV korps Natres
Projectbijdrage vfonds € 2.875

COM MP vereniging Mariniers
Reünie 11 oktober 2017 COM MP
Projectbijdrage vfonds € 740

COM Eindhoven
Reünie 13 mei 2017 COM Eindhoven
Projectbijdrage vfonds € 800

Vereniging Veteranen CMI
Reünie 28 oktober 2017 jaardag CMI
Projectbijdrage vfonds € 725

VOMI Limburg
Reünie 30 juni 2017 VOMI Limburg
Projectbijdrage vfonds € 550

De Vereniging Oud-Militairen (Vomi) ziet het vfonds niet alleen als ondersteuning voor de vereniging om haar activiteiten te organiseren maar ook als belangrijke schakel tussen de bevolking en veteranen. De financiële ondersteuning stelt de vereniging in staat om bijeenkomsten voor de veteranen te organiseren en het verenigingsblad Sobat uit te geven.

VOMI Binnenland
Reünie 25 oktober 2017 VOMI Utrecht 't Gooi
Projectbijdrage vfonds € 550

VOMI Binnenland
Reünie 23 mei 2017 VOMI Noord Brabant Oost
Projectbijdrage vfonds € 1.875

Stichting Koopvaardijpersoneel
Reünie 22 aug 2017 Koopvaardijpersoneel 1940-1945
Projectbijdrage vfonds € 75

Stichting Regionale Veteranendag N-W Veluwe
Reünie 1 juli 2017 regionale veteranendag N-W Veluwe
Projectbijdrage vfonds € 4.000

IDG Mountainl. Korps Mariniers
Reünie 1 september 2017 IDG Mountainleaders
Projectbijdrage vfonds € 1.400

Reünistenvereniging Geschutmaker
**Reünie 18 oktober 2017 Geschutmaker-torpedo-
maker KM**
Projectbijdrage vfonds € 635

Vereniging VRG
Reünie 14 juli 2017 VVRG pagnbat
Projectbijdrage vfonds € 7.750

OVW veluwebataljon 1-8 R.I.
Reünie 20 april 2017 OVW bataljon
Projectbijdrage vfonds € 950

Bond van Wapenbroeders
Reünie 3 oktober 2017 Wapenbroeders Z-H
Projectbijdrage vfonds € 450

Veteranen Brunssum
Reünie 16 september 2017 Veteranen Brunssum
Projectbijdrage vfonds € 4.500

VOMI NH
Reünie 22 november 2017 VOMI Noord Holland
Projectbijdrage vfonds € 625

Vereniging 1e Poolse pantserdivisie
Herdenking 1e Poolse pantserdivisie Nederland
Projectbijdrage vfonds € 1.000

Stichting Mariniers Monument
Reünie 18 november 2017 Com Limburg
Projectbijdrage vfonds € 1.750

Post Actieve Marinevereniging
**Reünie Post Actieve Marinevereniging 13 sept
2017**
Projectbijdrage vfonds € 665

COM Utrecht
Reünie 25 november 2017 COM Utrecht
Projectbijdrage vfonds € 405

Stichting Vrienden van de Traditika
Reünie 15 september 2017 MILU
Projectbijdrage vfonds € 1.090

Vereniging veteranen en Oud-militairen
Reünie VVOMA 3 oktober 2017
Projectbijdrage vfonds € 1.375

Landelijke vereniging veteranen geneeskundige
diensten
**Reünie 23 september 2017 Geneeskundige
diensten Balkan**
Projectbijdrage vfonds € 1.100

Stichting Herdenking Birma-Siam Spoorweg
**Jaarlijkse herdenking Birma-Siam en Pakan Ba-
roe Spoorweg**
Projectbijdrage vfonds € 5.000

De Laarbeekse Veteranen
Reünie 11 november 2017 laarbeekse veteranen
Projectbijdrage vfonds € 540

VOMI Binnenl. Overijssel
**Reünie VOMI Binnenland regio Overijssel 14 dec
2017**
Projectbijdrage vfonds € 475

Stichting Japanse Vrouwenkampen

Reünie 27 aug 2017 Japanse Vrouwenkampen

Projectbijdrage vfonds € 4.500

Herdenken doen we graag samen. Op de herdenking van 2017 waren een kleine 1000 mensen aanwezig. Leed is universeel. Er komen steeds meer mensen van de tweede en derde generatie op de herdenking van de slachtoffers van de Japanse vrouwenkampen. Voor hen is het van groot belang te weten wat er in die periode is gebeurd en te kunnen herdenken, zo mogelijk samen met hun eerste generatie familieleden. Dat is belangrijk en daar herdenken we voor.

“Zonder subsidie van het vfonds is een mooie en waardige herdenking niet mogelijk.”

Vereniging Oud Leden 1 (NL)

Reünie 23 september 2017 signal bat

Projectbijdrage vfonds € 6.125

Vereniging Veteranen Bevoorradings en transport

Reünie VVRB&T 14 oktober 2017

Projectbijdrage vfonds € 13.500

Reünie vereniging LDGB

Reünie 11 april 2018 LDGB

Projectbijdrage vfonds € 1.500

Stichting Korps Veldartillerie

Reünie Korps Veldartillerie 9 sept 2017

Projectbijdrage vfonds € 3.500

Reünieverband 6e bataljon Reg.

Reünie 30 augustus 2017 6RSPB

Projectbijdrage vfonds € 600

VVRTT

Reünie 4 oktober 2017

Projectbijdrage vfonds € 2.375

COM Noord Brabant

Reünie 4-11-2017 com Noord Brabant

Projectbijdrage vfonds € 3.000

Stichting reünie Bangkinang

Reünie Bangkinang 15 april 2018

Projectbijdrage vfonds € 1.000

Unie van Nederlandse Veteranen

Reünie 21 oktober 2017

Projectbijdrage vfonds € 925

Koninklijke Vereniging Van Marine Officieren

Reünie 6 september 2017 KVMO

Projectbijdrage vfonds € 510

Het jaarlijkse KVMO Maritiem Evenement (ME) voorziet duidelijk in een behoefte met 70 tot 130 deelnemers. Met name een vaartocht en het reüniegehalte van de dag zijn geliefd. Het facultatieve diner na het vaste programma trekt zo'n 80% van de deelnemers.

Reuniecomm. 41e nw Guinea bat st.

Reünie 23 mei 2018 41e stoottroepen

Projectbijdrage vfonds € 4.200

COM Gelderland

Reünie 25 november

Projectbijdrage vfonds € 1.175

Reünie Geschutkonstabels

Reünie 25 oktober 2017

Projectbijdrage vfonds € 440

Stichting OVW-ers Engeland Schotland

Reünie 26 oktober 2017 OVW

Projectbijdrage vfonds € 1.400

VOPET

Reünie 26 september 2018 VOPET

Projectbijdrage vfonds € 1.175

Contact Oud Mariniers

Reünie 27 januari 2018 Marinier commando afdeling

Projectbijdrage vfonds € 1.100

Stichting Herdenking Gesneuvelde Stoottroepers

Reünie 14 oktober 2018 Gesneuvelde stoottroepers

Projectbijdrage vfonds € 6.250

Veteranen Korps Rijdende artillerie

Reünie Korps Rijdende Artillerie 9 sept 2017

Projectbijdrage vfonds € 1.400

VOMI Zuid-Holland

Reünie VOMI Zuid-Holland 21 sept 2017

Projectbijdrage vfonds € 700

Vereniging Vrienden van de Rode Baret

Reünie Vrienden van de Rode Baret 8 dec 2017

Projectbijdrage vfonds € 40.000

COM Noord

Reünie 14 december 2017 COM noord

Projectbijdrage vfonds € 800

Stichting Regiment Technische

Reünie 16 en 17 november 2017 VRTT

Projectbijdrage vfonds € 4.000

Ver. Nieuw-Guinea Militairen

Reünie 18 en 19 april 2018 Nieuw-Guinea Militairen

Projectbijdrage vfonds € 6.300

Reünie Organisatie Comité Fakfak

Reünie Fakfak 21 okt 2017

Projectbijdrage vfonds € 1.675

Reunie van 85 veteranen en 55 partners. Ook de in FAKFAK opgegroeide kinderen zijn er bij.

De Laarbeekse Veteranen

Reünie aanvullende subsidie 11 november 2017

Projectbijdrage vfonds € 85

Vereniging reünisten Electromo

Vereniging Reünisten Electromonteurs KM 8 nov 2017

Projectbijdrage vfonds € 1.500

Stichting CODA
Call Verzet
'Beauty of the battle'
projectbijdrage vfonds € 12.975

Stichting theatergroep PlayBack
Call Verzet
Project Count me in
projectbijdrage vfonds € 45.000

Een voorstelling voor jongeren, gemaakt met jongeren, waarin de keuzes die de mannen en vrouwen van het verzet destijds maakten worden vertaald naar deze tijd

Stichting Europese Culturele Hoofdstad
Call Verzet
project Iepen UP & RESIST
projectbijdrage vfonds € 30.000

Stichting Freedom You Pass On
Call Verzet
project Over verzet / About resistance
projectbijdrage vfonds € 50.000

Oorlogs- en Verzetscentrum GR
Call Verzet
Project 'Voortdurend verzet'
projectbijdrage vfonds € 15.000

Stichting Switch
Call Verzet
Vervolg 'Tekenen voor Vrijheid'
projectbijdrage vfonds € 15.000

Samenwerkingsproject met een cartoonwedstrijd in samenwerking met de Cartoon Movement, gastlessen van een cartoonist in de klas en een cartoonwedstrijd voor jongeren met een gezamenlijke expositie en publicatie. Het project 'Tekenen voor Vrijheid' draagt bij aan kennisoverdracht en opinievorming ten aanzien van de Four Freedoms, met in het bijzonder 'vrijheid van meningsuiting' en beleving en waarde van (on)vrijheid en een rechtvaardige samenleving.

Stichting touchstones te Arnhem
Hoop! Cirque de la Liberté 2017
projectbijdrage vfonds € 7.500

Stichting THTR
Muziektheatervoorstelling Kabarett
projectbijdrage vfonds € 5.000

Department of Public Law, Jur
Project Democratische rechtstaat (leerstoel)
projectbijdrage vfonds € 96.961

Stichting Internationale. Vierdaagse afstandsmarsen
Partnership Vierdaagse 2017
projectbijdrage vfonds € 100.000

'Het #Vteam heeft zichzelf in één keer goed op de kaart gezet. De 100 jongste lopers van de Nij-meegse Vierdaagse stonden in tientallen kranten en kwamen op alle tv-zenders voorbij. Vooral de in Syrië geboren Loujein kreeg veel aandacht. 'Ik ben gewoon net als alle andere kinderen hoor', zei ze in verschillende uitzendingen. 'Hoe lang blijven jullie me vluchteling noemen? Door de bijdrage van het vfonds kon het team van de Kindercorrespondent de kinderen laten stralen in professioneel begeleiding. "Dit was de mooiste week van m'n leven", zei Kindermarsleider Ilya na afloop.

Stichting beeldenwereld
Wijkreporters Heseveld
projectbijdrage vfonds € 1.000

Stichting Geuzenpenning
Uitreiking geuzenpenning
projectbijdrage vfonds € 18.000

Aan Alice Nkom en Michel Togué, twee moedige advocaten in Kameroen. In hun land de enige advocaten die verdachten durven bij te staan die gearresteerd zijn alleen maar omdat ze homoseksueel zijn. Dankzij de aandacht die de Geuzenpenning trekt, in binnen- en buitenland, kunnen zij hun waardevolle werk nog beter doen.

'Kameroen weet dat de wereld het weet. De Geuzenpenning helpt.' - Boris Dittrich

Stichting KidsRights
Interactieve module bij expositie 'Internationale Kindervredesprijs'
projectbijdrage vfonds € 20.000

SIB-Utrecht
Lezingenserie SIB Utrecht 2017-2018
projectbijdrage vfonds € 3.000

Studentenvereniging SIB-Utrecht biedt ca 40x per jaar gratis en openbare lezingen. Geïnteresseerden krijgen de zeldzame kans om in een gezellige en informele sfeer te luisteren naar en in gesprek te gaan met deskundige sprekers. De betrokken studenten doen unieke organisatorische ervaring op. De unieke samenwerking met het vfonds wordt benadrukt door regelmatig 'vfonds-lezingen' te presenteren: avonden over een onderwerp direct gerelateerd aan vrijheid en democratie, waarbij aanwezigen aangemoedigd worden om vriend van het vfonds te worden.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Vredesprijs Film From arms to Farms
projectbijdrage vfonds € 5.500

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
UCLG Vredesprijs 2018-2020 (VNG)
projectbijdrage vfonds € 25.000

Stichting Theatergroep Drang
Educatief theaterproject Rebel with a cause
projectbijdrage vfonds € 37.500

Stichting HOPE XXL

Op weg naar het Lagerhuis

2017-2018

projectbijdrage vfonds € 185.000

Ruim 2.500 jongeren doen mee aan de grootste debat- en speechwedstrijd van Nederland. Zij leren hoe zij een mening kunnen vormen, hoe deze overtuigend te presenteren en hoe belangrijk de argumenten hierbij zijn. De drie grootste spechtalenten komen met hun V-Rede in actie in de tv finale.

Met de bijdrage van het vfonds is het mogelijk om 15 voorrondes te organiseren door heel Nederland en ontmoetingen te realiseren tussen jongeren en politici. Veel jongeren worden maatschappelijk actief naar aanleiding van deelname aan Op weg naar Het Lagerhuis.

"Ik vind Lagerhuis één van de allerleukste debattoernooien die er is. De band met je team wordt versterkt, de sfeer is geweldig en je leert fantastisch veel. Kortom, een feestje!"

Humanity House

Maatschappelijk programma 'Vrede Maken, Vrede Bewaken'

projectbijdrage vfonds € 37.500

Museum Ons' Lieve Heer op Solder

Vervolg Voices of Tolerance - een landelijk programma voor VMBO

projectbijdrage vfonds € 125.000

Voices of Tolerance is een maatschappijkritisch onderwijsproject van Museum Ons' Lieve Heer op Solder. Het project bestaat uit lessen en workshops waarin middelbare scholieren (de Voices) met elkaar, docenten en bekende Nederlanders (de Personalities) reflecteren op actuele thema's zoals vrijheid, verdraagzaamheid en tolerantie. Leerlingen worden uitgedaagd om zich op een creatieve wijze te uiten over diversiteit en tolerantie. Voices of Tolerance is ontwikkeld in samenwerking met docenten, leerlingen, ouders en culturele en maatschappelijke instellingen zoals het vfonds en UNESCO Nederland.

"Ik wist niet dat wij ook in een museum mochten komen..." - VMBO leerling

Een selectie van de leerlingen, de 'voices' van hun klassen, ontmoette op de slotdag burgemeester Van der Laan voor een inspirerende sessie. Van der Laan overleed op 5 oktober 2017.

Nieuw Philharmonisch Orkest

Muziekstuk Doomed Youth

projectbijdrage vfonds € 5.000

Humanity in Action

Projectsubsidie HIA 2017

projectbijdrage vfonds € 25.000

Stichting Vredeseducatie

Ontwikkelen V-LAB

projectbijdrage vfonds € 40.000

Stichting Aletta

Call Verzet

Vrouwen in Verzet

projectbijdrage vfonds € 35.000

Dit is een project dat hoort bij Call Verzet, 2018. Een reizende tentoonstelling over dertien vrouwen die hun leven in teken van het verzet hebben gesteld. Drie vrouwen hebben in WOII in de ondergrondse gezeten, tien vrouwen zijn na WOII in verzet gegaan. Bijna alle vrouwen zien WOII als ijkpunt voor hun strijd tegen onrecht, tegen overheersing, tegen het overtreden van mensenrechten, tegen het aan de laars lappen van de democratie.

Betty Bausch-Polak (98) over de Duitse bezetting van Nederland: 'Wat kan ik doen tegen de nazi tirannie? (...): 'Daaraan werd alles ondergeschikt gemaakt. Dus niet laten registreren, de radio verstoppen, geen ster dragen.'

Trees for All

Bezoekersboekje Monument MH7

projectbijdrage vfonds € 5.000

Stichting Vredesbeweging Pax

Activist Lab

projectbijdrage vfonds € 25.000

Stichting Human Rights Watch Nederland

Human Rights Weekend 2018

projectbijdrage vfonds € 10.000

Stichting Cross your Borders

Grensverleggende 'peer education' op het VMBO

projectbijdrage vfonds € 125.000

Stichting ZID

Project Vrijheid van Dichtbij

projectbijdrage vfonds € 25.000

Stichting de Mix

Project Ben jij een verzetstrijder

projectbijdrage vfonds € 7.500

Stg. De Stokerij Schiedam

Solovoorstelling 'Don't shoot the Pianoplayer'

projectbijdrage vfonds € 10.000

Een voorstelling met zo'n heftig thema als de Val van Srebrenica. Luchtige gebracht zonder afbreuk te doen aan de heftigheid van het thema.

Hij heeft iets tragikomisch, deze man die op zijn 20e werd uitgezonden en er het beste van probeerde te maken: 'Je kunt op die leeftijd eigenlijk geen keuzes maken.'

Stichting Hague Project Peace

Setting peace and Justice in Motion

projectbijdrage vfonds € 10.000

In dit project hebben is getoond dat muziek mensen samen kan brengen, ook wanneer ze door oorlog of andere redenen van elkaar gescheiden zijn.

"Muziek laat me ervaren dat er zoveel meer is dan oorlog en problemen. Het geeft me het vertrouwen in mezelf dat ik mijn eigen leven vorm kan geven." (Raggat, van Homs, Syrië naar Eindhoven, 16 jaar)

Stichting Rast

Conflictkomedie George & Eran lossen Wereldvrede op!

projectbijdrage vfonds € 15.000

Stichting gezamenlijke project

Cultuurplein Voortgezet onderwijs 2017-2018

projectbijdrage vfonds € 5.000

Stichting Internationaal Filmfestival Rotterdam

Projectsubsidie IFFR 2018

projectbijdrage vfonds € 200.000

Het IFFR toont al jaren een 'venster op de wereld' door middel van kwaliteitscinema. Het festival biedt ruimte voor intellectuele dialoog die vooroordelen ontmantelt en wederzijds begrip vergroot.

"IFFR en het vfonds delen hun hoge waardering voor dialoog, reflectie, vrijheid, tolerantie en openheid. Deze ondersteuning sterkt IFFR in haar missie om onafhankelijke wereldcinema een groot podium te geven." - Festivaldirecteur Bero Beyer

The Youth News Foundation

Reünie en filmpremiere V-team

projectbijdrage vfonds € 10.000

De premiere van hun eigen #Vilm was een prachtig slot van een onvergetelijke Vierdaagse voor de 101 jongste lopers uit het V-Team. Een boeketje reacties, aangereikt tijdens de afscheidsknuffels:

*'Wil je m'n handtekening, ik ben een filmster.' - Jasper
'Ik had niet gedacht dat het #Vteam zo geweldig zou zijn.' - Ilya
'Volgens mij hebben veel grote mensen wel nagedacht over wat ik zei.' - Loujein
'Dit ga ik m'n hele leven nooit meer vergeten.' - Tessa
'Iedereen is trots op me en ik ook.' - Jan
'Ik ga jullie allemaal heel erg missen.' - Anne-Julie*

project Channel 6

Fake News

projectbijdrage vfonds € 6.000

Dit project laat MBO leerlingen op een nieuwe manier naar politiek & democratie kijken. Door hen te prikkelen om nieuws te maken, te controleren en zich te ontwikkelen als kritische jongeren die nieuws kunnen interpreteren. Channel 6 leert jongeren hiermee (media) informatie goed in te schatten en te verwerken en stimuleert een kritische houding. Met leerlingen van het Media College Amsterdam wordt onder begeleiding van professionals (nep)nieuws gemaakt en beoordeeld rond de Gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018.

Wikimedia Nederland

Call Verzet

Verzet op Wikipedia

projectbijdrage vfonds € 5.000

In 2018 worden vrijwilligers uit Nederland en Vlaanderen opgeroepen om nieuwe artikelen (lemma's) over verzet te schrijven, in het verlengde van het sinds 2014 lopende project 'Verzetskranten' van de Koninklijke Bibliotheek. De nieuwe artikelen met betrekking tot verzet zijn een permanente verbetering van de vrije kennis over het verzet.

Stichting De Balie

De Balie programma 'Vrijheidslijn' 2017

projectbijdrage vfonds € 100.000

Een programmalijn waarbij de noodzaak van Vrijheid bij een zo breed en divers mogelijk publiek tastbaar gemaakt wordt. De Vrijheidslijn omvat 25 programma's waaronder de Martin Luther King Day, herdenking Februaristaking, Gesprek voor de Dam, Theater na de Dam, Nacht van de Rechtsstaat, IDFA Vrijheidslezingen en Human Rights Weekend. Een van de projecten - de 18e Vrijheidslezing werd gehouden door de 88-jarige Eva Schloss. Eva is het overbuurmeisje van Anne Frank en overleeft Auschwitz. Na de oorlog trouwt Eva's moeder met Otto Frank, de vader van Anne Frank. Eva Schloss geeft nog dagelijks lezingen waarin ze de lessen van haar eigen geschiedenis toepast op de actualiteit en zich luid en duidelijk uitspreekt tegen racisme en de groeiende xenofobie in de Westerse wereld.

Stichting Movies that Matter

Filmfestival movies that matter 2018

projectbijdrage vfonds € 300.000

In 2017 zagen maar liefst 780.000 paar ogen een van de films over mensenrechten, vrede en vrijheid. Niet alleen tijdens het jaarlijkse filmfestival in Den Haag, maar door het hele land, tijdens events én in schoolverband waarmee ruim 165.000 leerlingen zijn bereikt.

Mede dankzij de steun van het vfonds kunnen de programma's voor publiek en scholen ook in het hele land worden aangeboden.

"Ik heb vaak films over de oorlog gezien, maar nog nooit zo een. Het is best confronterend, dat soms onschuldige mensen doodgaan."

– leerling na het zien van de film Drone

Stichting Garage TDI

Zagros, een vriend van ver

projectbijdrage vfonds € 5.000

Een voorstelling over een verschrikkelijke oorlog en de zoektocht naar een nieuw bestaan. Waargebeurde verhalen van Syrische jongeren worden omgezet naar teksten, beelden en muziek en vormen de rode draad van een nieuw verhaal. Het project heeft verschillende doelstellingen die zich richten op het proces en het uiteindelijke publieksresultaat.

Met het project wil Garage TDI positief bijdragen aan het leefklimaat in Nederland en jongeren laten nadenken wat het betekent om in 'vrijheid' te leven.

"We willen dat de discussie over vluchtelingen met respect en fatsoen gevoerd kan worden. Dat er interesse in elkaar is en getoond wordt. We willen hen ook laten nadenken over de functies van vredesmissies en het directe belang voor Nederland van vrede elders in de wereld." – Garage TDI

Loterijen

VREDE

De inkomsten uit loterijen nemen nog steeds jaarlijks toe. De Nationale Postcode Loterij groeide dit jaar en daar profiteerde vfonds van mee. De geormerkt werven acties van de BankGiro Loterij leverde voor vfonds een bijdrage 2017 op van 3.284.482,-.

Nationale Postcode Loterij

In 2017 ontving het vfonds van de Nationale Postcode Loterij een bedrag van € 10.000.000,-, het maximaal te behalen bedrag. Een bedrag dat ten goede is gekomen aan projecten die binnen de werkvelden van het vfonds vallen: 'erkenning en waardering' en 'vrede, democratie en rechtsstaat'. Deze werkvelden vallen onder de noemer mens en welzijn van de Nationale Postcode Loterij. Na de mooie extra toekenning van € 1.500.000,- ten behoeve van het herinneringscentrum Oranjehotel en themajaar 'Verzet' in 2016 kreeg het vfonds in 2017 een extra toekenning van € 1.650.000,- voor het projectplan 'Vier vrijheden & Uitbreiding Bevrijdingsmuseum'.

Met de uitbreiding wil het Bevrijdingsmuseum in een historische context laten zien dat de strijd voor en de bevordering van vrijheid nog steeds een actueel thema is dat ons allemaal aangaat. De verbinding met de jaarlijkse uitreiking van de Four Freedoms Awards (alternerend in Middelburg en New York) maakt dit thema voor een breed publiek en met name ook voor jongeren interessant door de betrokkenheid van gerenommeerde Four Freedoms Laureaten zoals Kofi Annan en Angela Merkel. Deze vooraanstaande wereldburgers stellen onderwerpen aan de orde als de emancipatie van vrouwen en meisjes, het belang van religieuze dialoog, de bestrijding van armoede en analfabetisme en duurzame ontwikkeling voor toekomstige generaties, waarvoor het Bevrijdingsmuseum in de historische context van de Vier Vrijheden een podium kan bieden.

In zeer nauwe samenwerking en afstemming met de 'Four Freedoms' organisaties wordt de uitbreiding op het bevrijdingspark Zeeland gerealiseerd. De ondersteuning vanuit de provincie Zeeland betekent een structurele band tussen educatie, cultuur en het levendig houden van de aandacht voor de verworven vrijheden na de Tweede Wereld Oorlog. Vrijheden die meer dan ooit onder druk staan.

V.l.n.r. Michiel van Hattem, directeur vfonds, Jolanda Rubens, communicatieadviseur vfonds, Gaston, Ambassadeur Nationale Postcode Loterij.

De Nederlandse Loterij

De Nederlandse Loterij (waaronder de Lotto) ondersteunt het werk van 19 goede doelen op het gebied van sport, cultuur, maatschappelijk welzijn en volksgezondheid, waaronder het vfonds. Al sinds de oprichting van (voorheen) De Lotto, in 1961, krijgt het vfonds een jaarlijkse bijdrage. In 2017 bedroeg deze bijdrage € 371.225,- (2016: 360.504,-)

BankGiro Loterij

Deelnemers die een lot hebben gekocht via speciale wervingsacties spelen geormerkt voor het vfonds mee. Dit houdt in dat de helft van de opbrengst van deze loten rechtstreeks ten goede komt voor het vfonds. Tijdens het Goed Geld Gala van de BankGiro Loterij is bekend geworden dat het vfonds, met geormerkt werven een bedrag van € 3.286.482,- (2016: € 2.127.964,-) heeft gekregen.

Hiervoor bedanken wij alle deelnemers aan de BankGiro Loterij van harte. Met uw lot werkt u mee aan vrede en vrijheid en maakt u het samen met het vfonds mogelijk om vele belangrijke projecten te financieren. Onze dank is groot!

V.l.n.r. Matthieu Borsboom (lid RvB vanaf 19 februari 2018), Robert Croll (voorzitter RvB), Cees de Veer (lid RvB tot 19 februari 2018), Michiel van Hattem (directeur vfonds).

Financieel beleid

Vermogens- en beleggingsbeleid

Organisaties met een CBF-Erkenning zijn via de Erkenningregeling gehouden aan de Richtlijnen 'Reserve goede doelen' en 'Financieel Beheer goede doelen' van Goede Doelen Nederland. Conform deze richtlijn vormt het vfonds alleen reserves met een vooraf bepaalde bestemming. Het vfonds streeft er naar en slaagt erin om het rendement van het belegd vermogen 'te gebruiken' om de organisatiekosten volledig te dekken. Hierdoor komen alle loterij opbrengsten ten goede aan onze doelstellingen en gesubsidieerde projecten.

De beleggingsportefeuille is in 2017 beheerd door twee vermogensbeheerders, Lombard Odier en Optimix. Zij zijn in het verslagjaar periodiek getoetst door Capital Counsel. Capital Counsel heeft in het najaar 2017 aangegeven dat ze haar werkzaamheden beëindigt. Het vfonds zal de adviesfunctie in 2018 invullen met een beleggingscommissie. Periodiek zijn de gerealiseerde beleggingsresultaten en de wijze van beleggen gerapporteerd en besproken met de directie en de Raad van Bestuur. De Raad van Toezicht is op de hoogte gebracht middels de notulen. Voor de verwerking van de beleggingen verwijzen wij u naar de jaarrekening.

Beleggingsstatuut is aangepast

Het beleggingsbeleid is gericht op het in stand houden van het normvermogen, inclusief inflatie. Het doel op lange termijn (5-10 jaar) is om de statutaire doelstellingen te kunnen ondersteunen en de organisatiekosten volledig te dekken. Het beleggingsprofiel blijft 'matig defensief'. In 2017 is het beleggingsstatuut vanwege de lage rente aangepast. Er was behoefte aan een betere balans tussen risico en rendement en het vfonds wilde rendement via impactbeleggingen mogelijk maken. Het primaire doel van de impact beleggingen is het inhoudelijke effect, waardoor de inhoudelijke doelstellingen (drie werkvelden) van het vfonds worden ondersteund via o.a. hypothecaire leningen aan organisaties. Hierbij staat de impact (effect voor de organisatie) voorop. Er wordt vanaf oktober 2017 belegd in de volgende categorieën:

Zakelijke waarden:	35%
Vastrentende waarden:	65%
Complementaire beleggingen:	0%
Impact beleggingen:	0%

Het vfonds wil verantwoord beleggen. De uitvoering hiervan is in de laatste jaren steeds diverser geworden. Ook engagement, ESG-integratie en impact investing zijn reguliere onderdelen geworden van een verantwoord beleggingsbeleid. Hier wordt binnen het vfonds nadrukkelijk aandacht aan besteed. In 2017 is een relatief hoge ESG-score behaald van 67,5%, waaruit blijkt dat de focus heeft gelegen op bedrijven met een hoge score op het gebied van 'Environmental, Social en Governance'.

Ook belegt het vfonds duurzaam op basis van ESG-maatstaven, zodat beleggen in bedrijven of landen met activiteiten die sociaal en maatschappelijk verwerpelijk zijn, uitgesloten wordt. Ook zal het vfonds uitsluitend beleggen in bedrijven of landen die voldoen aan de Global Compact Principles van de Verenigde Naties. Beleggingen in ondernemingen en beleggingsfondsen worden uitgesloten indien zij:

- aanzetten tot gokverslaving;
- in belangrijke mate gericht zijn op de productie en levering van wapensystemen die geen onderscheid maken tussen militaire en burgerdoelen;
- betrokken zijn bij de productie van landmijnen, clustermunitie, atomaire, biologische en chemische wapens.

Uit de beleggingsoverzichten van de vermogensbeheerders per 31 december 2017 blijkt dat conform het beleggingsstatuut is belegd. Het gerealiseerd rendement over 2017 van de gehele beleggingsportefeuille bedroeg 4,29% (benchmark 3,68%). In 2016 bedroeg het rendement 3,04% (benchmark 5,04%).

Het rendement op de uitstaande geldleningen bedroeg 2,9% (2016: 3,7%). Voor een toelichting verwijzen wij u naar de jaarrekening.

Vrijwilligersbeleid

Het vfonds kan gezien worden als een “vliegwiel”, zodat met haar steun vele projecten (en verdere samenwerking tussen projecten) mogelijk gemaakt worden. De uitvoering van de activiteiten gebeurt door de projectorganisaties, niet door vfonds zelf. Hierom heeft vfonds geen vrijwilligersbeleid vastgesteld. Wel zijn bij vele projecten die door vfonds worden ondersteund vrijwilligers betrokken. Het gaat om duizenden vrijwilligers in musea en tijdens herdenkingen, maar ook bij overige veteranenactiviteiten en het comité 4 en 5 mei. Al deze projecten kunnen niet uitgevoerd worden zonder de inzet van deze vrijwilligers.

Saldo van baten en lasten over 2017

Met ingang van boekjaar 2017 geldt de nieuwe richtlijn RJ650 Fondsenwervende instellingen. De belangrijkste wijzigingen hierbij zijn: De indeling van de staat van baten en lasten is na de lastenverdeling opgesteld en het saldo van financiële baten en lasten komt in het nieuwe model na de baten en lasten.

Over het boekjaar 2017 is een positief saldo behaald van 1,6 miljoen ten opzichte van positief 2,1 miljoen in 2016 (begroot was 0,1 miljoen positief). De gerealiseerde baten en lasten zijn beide 2,3 miljoen hoger dan begroot en het gerealiseerde saldo financiële baten en lasten is 1,4 miljoen hoger dan begroot.

De hogere bate van 2,3 miljoen bestaat uit 1,6 miljoen hogere bate uit de gezamenlijke lotenactie met de BankGiro Loterij, 0,2 miljoen hogere reguliere bijdrage uit de NPL, en 0,5 miljoen bijdrage uit de extra trekking NPL voor het Verzetsjaar 2018.

De bijdrage van de Nationale Postcode Loterij was in 2017 10 miljoen ten opzichte van 9,9 miljoen in 2016. De bijdrage van de Nederlandse Loterij bedroeg in 2017 € 371.225 (2016: € 360.504). Het vfonds heeft in 2017 verder geïnvesteerd in geormerkte lotenacties, gezamenlijk georganiseerd met de BankGiro Loterij. Er is door een toename van het aantal deelnemers aan deze geormerkte wervingsacties een recordbedrag gerealiseerd van € 3.286.482. Per eind 2017 spelen 35.313 deelnemers mee voor het vfonds met 40.610 loten (2016: 13.434 deelnemers, 19.000 loten). De begroting van € 1.700.000,- is in 2017 ruimschoots overtroffen, met dank aan alle deelnemers.

Aan donaties is in 2017 € 5.600,- ontvangen (2016: € 1.500).

Het rendement van de beleggingsportefeuille was het gehele jaar 2017 positief. Over heel 2017 is een gerealiseerd rendement behaald van 4,29% (benchmark 3,68%). Er is over heel 2017 een gerealiseerd koersresultaat behaald van 1,5 miljoen (2016: 0,2 miljoen). De overige gerealiseerde baten en lasten uit beleggingen bedroeg 0,7 miljoen (2016: 0,8 miljoen). Met een begroting van 0,8 miljoen voor de opbrengst uit beleggingen, is 0,5 miljoen als extra bate gerealiseerd.

De bestedingen waren voor 2017 begroot voor 10 miljoen. In 2017 zijn door de Raad van Bestuur verdeeld over vijf rondes 236 subsidies toegekend (waarvan 22 subsidies voor Call Verzetsjaar 2018) voor totaal 13,3 miljoen. De subsidies aan Stichting WEP (Politie) en Stichting WEB (Brandweer) bedroegen samen 0,7 miljoen. Dit bedrag komt direct ten laste van de voorziening Stichting WEP en WEB. Per saldo is na lastenverdeling 2,3 miljoen meer aan de doelstellingen besteed dan begroot. Een bedrag van 12,9 miljoen (2016: 9,9 miljoen) is als subsidiebestedingen in de staat van baten en lasten verantwoord na toerekening van personeels-, communicatie- en overige kosten en na aftrek van de afgeboekte en vrijgevalen projecten in 2017.

De resterende, niet aan subsidies toegerekende lasten betreffen gedeeltelijk personeelskosten, gedeeltelijk communicatie, wervingskosten en kosten beheer en administratie. Een totaalbedrag van 2 miljoen (2016: 1,9 miljoen). Hiervan is in 2017 en 2016 1,5 miljoen geïnvesteerd in gezamenlijke lotenacties met de BankGiro Loterij. Er zijn binnen de overige uitgaven onder- en overbestedingen gerealiseerd ten opzichte van de begroting. De bijzonderheden zijn toegelicht in de jaarrekening.

Ontwikkeling vermogen

Het eigen vermogen is met het positieve resultaat van 1,5 miljoen toegenomen van 37,5 naar 39 miljoen. Opnieuw zijn dus de organisatiekosten ‘gedekt’ door het resultaat uit het vermogen. Het resultaat over 2017 is als volgt bestemd: toevoeging aan de bestemmingsreserves (per saldo) 1 miljoen, toevoeging aan de bestemmingsfondsen 0,1 miljoen, en toevoeging aan de herwaarderingsreserve 0,1 miljoen. Het reguliere resultaat bedraagt positief 0,3 miljoen. Dit bedrag is toegevoegd aan de overige reserve.

De continuïteitsreserve bedraagt maximaal driemaal de jaarlijkse kosten van de bureauorganisatie. Hierbij zijn de (incidentele) uitgaven van de gezamenlijke BGL-lotenactie geëlimineerd. Het eindsaldo bedraagt per saldo 3,5 miljoen (2016: 3,5 miljoen).

Aan de herwaarderingsreserve is het ongerealiseerd koersresultaat van 0,1 miljoen toegevoegd. Het eindsaldo bedraagt per saldo 1,8 miljoen (2016: 1,7 miljoen). De bestemmingsreserve wordt hierna toegelicht.

Bestemmingsreserve Oorlogs- en verzetsmusea

In 2017 is door de Raad van Bestuur besloten om deze reserve te hernoemen naar Bestemmingsreserve 75 jaar vrijheid.

Bestemmingsreserve '75 jaar vrijheid'

Ter voorbereiding van de grootse viering van 75 jaar vrijheid in 2019 en 2020 heeft het vfonds besloten om per eind 2017 1 miljoen te reserveren voor toekomstige infrastructuur voor oorlogsmusea en herinneringscentra (2016; 3 miljoen). De onttrekking van 2 miljoen komt ten gunste van een nieuwe bestemmingsreserve BankGiro Loterij – partners SMH.

Bestemmingsreserve INVICTUS Games 2020

Het vfonds heeft het verzoek gekregen om de komst van de INVICTUS games naar Rotterdam-Den Haag te ondersteunen. De Invictus Games is een internationaal sportevenement voor militairen die door of tijdens de dienst gewond raakten. Ondanks hun handicap willen en kunnen ze nog veel, zoals op hoog niveau sporten. Ze voelen zich 'invictus' oftewel: onoverwinnelijk. Naar verwachting zal begin 2018 duidelijk worden of deze unieke games naar Nederland komen. Hierop vooruitlopend heeft vfonds bij de resultaatbestemming 1 miljoen gereserveerd.

Bestemmingsreserve BankGiro Loterij – partners SMH

Eind 2017 heeft vfonds 2 miljoen gereserveerd om in 2018 een fonds op naam op te richten met de BankGiro Loterij waarin de meeropbrengsten van de BankGiro Loterij lotenactie worden beheerd voor partners van de Stichting Musea en Herinneringscentra.

Bestemmingsfondsen

In 2017 zijn twee nieuwe fondsen op naam opgericht; Stichting Pelita, en het WEP projectenfonds. Per eind 2017 bedraagt het saldo fondsen op naam 2,7 miljoen (2016: 2,5 miljoen). Voor een toelichting op de fondsen

verwijzen wij u naar de jaarrekening.

Voorziening subsidieverplichtingen

De voorziening bestaat grotendeels uit de BNMO Vereniging (6,2 miljoen) en Nationaal Comité 4 en 5 mei (2 miljoen), welke volgens de meerjarenaafpraak voor twee jaren zijn opgenomen (één jaar wordt als kortlopende subsidieverplichting verantwoord).

De bestedingen aan de projecten Stichting WEP en WEB (0,7 miljoen) en de Virtual Reality installatie 'Sobibor' (40.000) zijn ten laste van de betreffende voorzieningen verantwoord. Een nieuwe voorziening is gevormd voor het project World, Police en Fire Games 2021 (0,8 miljoen). Per saldo is in 2017 in totaal 52.000 toegevoegd (afboeking 2016: 1,9 miljoen).

Het eindsaldo van de voorzieningen bedraagt per saldo 9 miljoen (2016: 9 miljoen).

Begroting 2018

Voor het jaar 2018 verwacht vfonds een totaal aan baten van 13,3 miljoen. Hiervan is 13,2 miljoen afkomstig van de loterijen, en 0,1 miljoen van particulieren en uit verhuuropbrengsten onroerend goed.

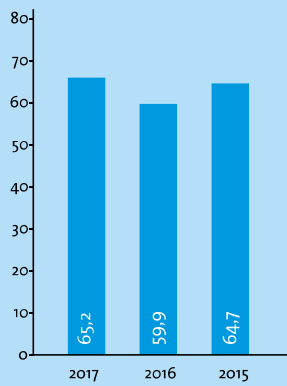
Het vfonds verwacht een totaal aan lasten van 18,9 miljoen. Hiervan is het subsidiebudget 16 miljoen, een stijging van 6 miljoen ten opzichte van 2017, als gevolg van extra investeringen in het programma 75 jaar Vrijheid. Dit budget zal verdeeld worden over de drie werkgebieden.

De personeelskosten zijn begroot op 0,6 miljoen, de wervingskosten op 1,8 miljoen (waarvan 1,5 miljoen BGL lotenactie), en 0,5 miljoen voor kosten beheer en administratie. Het saldo financiële baten en lasten bedraagt 0,9 miljoen.

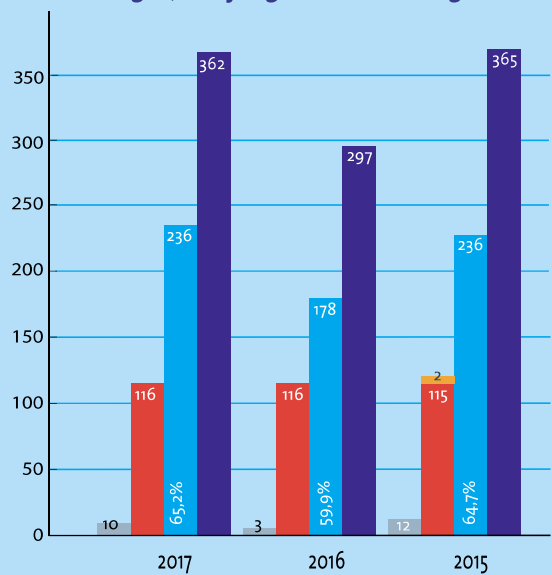
Het bureau is sinds 2017 voortgezet met een nieuwe directeur en 4 nieuwe medewerkers. Gedurende 2018 zullen de tijdelijke contracten worden geëvalueerd. Er zal in 2018 verdere aandacht zijn voor het Vredesbolwerk, automatisering (nieuwe website en CRM applicatie) en voortzetting van de vriendencampagne.

Per saldo is een negatief saldo begroot van 4,6 miljoen vanwege de te verwachten investeringen in het kader van 75 jaar Vrijheid. De begroting 2018 is op 13 oktober 2017 vastgesteld door de Raad van Bestuur en op 24 november 2017 goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

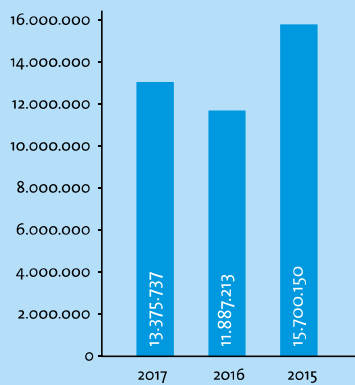
Percentage toekenning

Aanvragen, afwijzingen en toekenningen

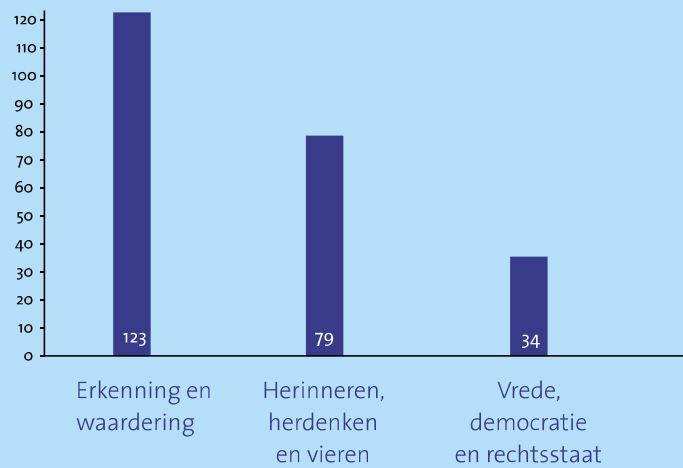

Uitgekeerde subsidie

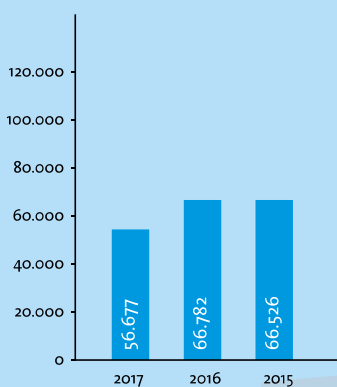

- afgewezen
- toegekend
- aantal aanvragen
- vervallen
- aangehouden

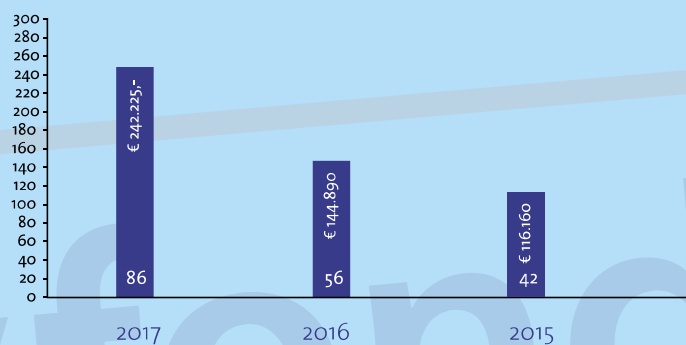
Verdeling per werkgebied toegekende aanvragen

Gemiddelde per toekenning

Reünies

Jaarrekening 2017

ANALYSE VERSCHILLEN TUSSEN BEGROTING EN REALISATIE 2017 (in euro's)

In de begroting 2017 was rekening gehouden met een resultaat van € 113.800 positief.

In 2017 is een positief saldo gerealiseerd van € 1.617.511, afgerond een voordelig verschil van € 1.504.000.

Dit verschil kan als volgt worden verklaard:

Hogere baten dan begroot	€	€
- baten van loterijorganisaties	2.358.000	
- saldo financiële baten en lasten	<u>1.446.000</u>	
		3.804.000

Het saldo financiële baten en lasten is in 2017 1,4 miljoen hoger dan begroot. De belangrijkste factoren hiervoor zijn:

- verdere intensivering van de gezamenlijke BankGiro Loterij-lotenacties. De bijdrage 2017 was € 1,6 miljoen hoger dan begroot;
- uit een extra trekking van de NPL is € 0,5 miljoen ontvangen. Dit bedrag is nagenoeg geheel besteed aan het Verzetsjaar 2018.

Het ongerealiseerd koersresultaat bedroeg € - 58.000 op balansdatum. Dit resultaat wordt jaarlijks niet begroot.

Het saldo financiële baten en lasten is in 2017 1,4 miljoen hoger dan begroot, met name doordat het koersresultaat 1,5 miljoen meer bedroeg dan begroot.

De totale beleggingsportefeuille heeft in 2017 een tijdgewogen rendement behaald van 4,29% (benchmark 3,68%).

Lagere baten dan begroot

- baten van particulieren	<u>60.000-</u>	60.000-
---------------------------	----------------	---------

In 2017 is veel inzet en aandacht besteed aan de vriendencampagne en aan de aanwezigheid op diverse evenementen.

In 2018 wordt deze inzet voortgezet en verder uitgebreid met nieuwe acties.

Hogere lasten dan begroot

- bestedingen aan doelstellingen (na lastenverdeling)	2.279.000-	
- kosten beheer en administratie	<u>81.000-</u>	
		2.360.000-

Er is € 12,9 miljoen toegekend aan subsidiedoelstellingen, dit is € 2,3 miljoen hoger dan begroot.

Dit is exclusief 0,7 miljoen voor Stichting WEP-WEB welk bedrag rechtstreeks op de voorziening in mindering wordt gebracht.

De personeelskosten 2017 bedragen € 0,7 miljoen, de begroting bedroeg 0,6 miljoen. De overschrijding is veroorzaakt door uitgaven van vervanging, uitbreiding en opleiding van het bureau. De reiskosten zijn o.a. hoger dan begroot door het werkbezoek van de directeur (en voorzitter) aan Indonesië in het kader van de herdenking van 75 jaar Slag in de Javazee.

Lagere lasten dan begroot

- wervingskosten (kosten eigen fondswerving, communicatie)	<u>120.000</u>	
		<u>120.000</u>
		<u>1.504.000</u>

De beheersmaatregelen zijn in 2017 verder uitgebreid. Zowel maandelijks als per kwartaal wordt een financiële rapportage verstrekt en besproken met de directie en Raad van Bestuur over het vermogen, afwijkingen van de realisatie versus begroting, en de liquiditeitspositie.

Hiernaast wordt een totale procesbeheersing gerealiseerd door een periodieke afstemming van het subsidiebudget en de periodieke toekenningen. Het dashboard helpt directie en Raad van Bestuur maandelijks om de uitvoering van het beleid tijdig te controleren te besturen. In 2018 zal het systeem verder worden geoptimaliseerd na verdere verdieping van het strategisch risicomanagement.

BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (in euro's)
(na resultaatbestemming)

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
ACTIVA		
VASTE ACTIVA		
MATERIËLE VASTE ACTIVA (1)		
Onroerend goed	2.650.000	-
MVA in uitvoering	159.212	-
Inventaris	13.995	17.527
Vervoermiddelen	16.834	23.968
	<u>2.840.041</u>	<u>41.495</u>
FINANCIËLE VASTE ACTIVA (2)		
Obligaties	23.223.543	25.114.852
Aandelen	18.204.550	17.048.031
	<u>41.428.094</u>	<u>42.162.883</u>
Leningen u/g	7.948.201	7.927.955
	<u>49.376.295</u>	<u>50.090.838</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
OVERLOPENDE ACTIVA (3)		
Rente beleggingen	213.202	279.107
Overige vorderingen	1.624.548	1.440.169
	<u>1.837.750</u>	<u>1.719.276</u>
LIQUIDE MIDDELEN (4)	9.726.936	7.074.648
	<u><u>63.781.022</u></u>	<u><u>58.926.257</u></u>
PASSIVA		
RESERVES EN FONDSSEN (5)		
RESERVES		
Stichtingskapitaal	45	45
Continuïteitsreserve	3.500.000	3.500.000
Bestemmingsreserves	4.000.000	3.000.000
Herwaarderingsreserve	1.857.739	1.768.060
Overige reserve	27.122.248	26.754.957
	<u>36.480.032</u>	<u>35.023.062</u>
BESTEMMINGSFONDSSEN		
Fonds op naam:		
- Ted Meines Fonds	2.501.611	2.512.578
- Mike Hoekendijk Fonds	3.500	2.340
- BNMO Fund 4 U	63.628	20.000
- Stichting Pelita	126.270	-
- WEP Projectenfonds	450	-
	<u>2.695.459</u>	<u>2.534.918</u>
	<u>39.175.491</u>	<u>37.557.980</u>
VOORZIENINGEN (6)		
Voorziening subsidieverplichtingen	9.007.311	8.955.122
KORTLOPENDE SCHULDEN (7)		
Schulden op korte termijn	15.598.220	12.413.155
	<u><u>63.781.022</u></u>	<u><u>58.926.257</u></u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017 (in euro's)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
BATEN:			
Baten van particulieren (8)	65.032	125.000	17.382
Baten van loterijorganisaties (9)	14.157.707	11.800.000	12.468.383
Som van de baten	14.222.739	11.925.000	12.485.765
LASTEN:			
Besteed aan doelstellingen (10)			
Erkenning en waardering en Veteranen (exclusief projectsubsidies WEP-WEB € 700.000)	4.658.873	4.760.000	3.920.923
Herinneren, Herdenken en Vieren (inclusief toekenning Verzetsjaar 2018)	5.995.407	3.525.000	3.867.005
Vrede, Democratie en Rechtsstaat <i>Projectontwikkeling Programma S75V</i> <i>(2016: Veteranen Begraafplaats Loenen)</i>	1.861.331	2.025.000	2.094.076
	358.368	285.000	63.042
	<u>12.873.979</u>	<u>10.595.000</u>	<u>9.945.046</u>
Wervingskosten (11):	1.680.112	1.800.000	1.593.889
Kosten beheer en administratie (12)	312.474	231.200	408.504
Som van de lasten	14.866.565	12.626.200	11.947.439
Saldo voor financiële baten en lasten	643.826 –	701.200 –	538.326
Saldo financiële baten en lasten (13)	2.261.337	815.000	1.619.472
Saldo van baten en lasten	1.617.511	113.800	2.157.798
Bestemming saldo van baten en lasten			
Toevoeging/onttrekking aan:			
Continuïteitsreserve	-	-	800.000
Bestemmingsreserves	1.000.000	-	1.800.000 –
Bestemmingsfondsen	160.541	-	2.535.675
Herwaarderingsreserve	89.679	-	628.182
Overige reserve	367.291	113.800	6.059 –
	<u>1.617.511</u>	<u>113.800</u>	<u>2.157.798</u>

Op de begroting 2017 is geen accountantscontrole toegepast.

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Percentage bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van totale baten:	90,52%	88,85%	79,65%
Percentage bestedingen aan doelstellingen t.o.v. baten loterijorganisaties:	95,90%	89,80%	88,20%
Percentage bestedingen aan doelstellingen ten opzichte van totale lasten:	86,60%	83,91%	83,24%
Percentage wervingskosten ten opzichte van totale baten:	11,81%	15,09%	12,77%
Percentage kosten beheer en administratie ten opzichte van totale lasten:	2,10%	1,83%	3,42%

Aanpassing RJ 650 vanaf 1 januari 2017:

Met ingang van boekjaar 2017 geldt de nieuwe richtlijn RJ650 Fondsenwervende organisaties. Doel van de nieuwe richtlijn is dat belanghebbenden inzicht willen in de omvang en samenstelling van de lasten naar kostensoorten. De staat van baten en lasten wordt vanaf 2017 na lastenverdeling gepresenteerd. De uitgaven worden toegerekend aan de doelstellingen, de wervingskosten en de kosten beheer en administratie.

Naast de lastenverdeling is ook de rubricering van de staat van baten en lasten gewijzigd. De baten worden nu vanuit de 'gever' opgesteld, de financiële baten en lasten komen in het nieuwe model na het saldo van de baten en de lasten. Het nieuwe model is meer transparant en sluit beter aan bij de verslaggeving van andere organisaties. Voor een juiste vergelijking zijn de vergelijkende cijfers 2016 aangepast.

KASSTROOMOVERZICHT

Om een inzicht te geven in het verloop van de kasstromen in 2017, is onderstaand een kasstroomoverzicht opgenomen.

	<u>31-12-2017</u>
Saldo van baten en lasten	1.617.511
Mutatie overlopende activa	118.474-
Mutatie schulden op korte termijn	3.185.065
Mutatie voorziening subsidieverplichtingen op lange termijn	52.189
Afschrijvingen	<u>13.073</u>
	<u>3.131.853</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten	4.749.364
Mutatie materiële vaste activa	
Investerings	<u>2.811.618 -</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	2.811.618 -
Mutatie financiële vaste activa	<u>714.542</u>
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten	<u>714.542</u>
Netto-kasstroom	2.652.288
Beginstand liquide middelen	<u>7.074.648</u>
Eindstand liquide middelen	<u><u>9.726.936</u></u>

Het kasstroomoverzicht geeft aan welke feitelijke geldstromen de organisatie in de loop van het boekjaar binnenkomen en uitgaan. Er ontstaat inzicht in de financiering van de activiteiten, de solvabiliteit en de kwaliteit van het behaalde resultaat.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (in euro's)

ACTIVA

VASTE ACTIVA

MATERIËLE VASTE ACTIVA (1)

	Onroerend goed	MVA in uitvoering	Inventaris	Vervoermiddelen	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2017	-	-	17.527	23.969	41.496
Investeringsen	2.650.000	159.212	2.406	-	2.811.618
	<u>2.650.000</u>	<u>159.212</u>	<u>19.933</u>	<u>23.969</u>	<u>2.853.114</u>
Afschrijving	-	-	5.938-	7.135-	13.073-
Boekwaarde per 31 december 2017	<u>2.650.000</u>	<u>159.212</u>	<u>13.995</u>	<u>16.834</u>	<u>2.840.041</u>

Het afschrijvingspercentage voor inventaris- en vervoermiddelen bedraagt 20%.

Op 1 december 2017 is Lucasbolwerk 10 te Utrecht in volledig eigendom aangekocht. Per 1 maart 2018 wordt het onroerend goed in gebruik genomen.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA (2)

De ontwikkeling van deze post in het boekjaar kan als volgt worden weergegeven:

	31-12-2017
Obligaties	
Waardering per 1 januari 2017	25.114.852
Aankoop	5.847.692
	<u>30.962.544</u>
Aflossing / verkoop	7.627.979
	<u>23.334.565</u>
Koersmutaties	111.022-
Waardering per 31 december 2017	<u>23.223.543</u>
Aandelen	
Waardering per 1 januari 2017	17.048.031
Aankoop	6.124.902
	<u>23.172.933</u>
Aflossing / verkoop	5.020.909
	<u>18.152.024</u>
Koersmutaties	52.526
Waardering per 31 december 2017	<u>18.204.550</u>
Totaal waarde per 31 december 2017	<u>41.428.094</u>

Leningen u/g

Door vfonds zijn de volgende leningen verstrekt:

	Saldo 1-1-2017	Nieuwe lening 2017	Aflossing 2017	Saldo 31-12-2017	Aflossing 2018	Langlopend 31-12-2017
Stichting de Basis t.b.v. nieuwbouw	6.000.000	-	-	6.000.000	-	6.000.000
Stichting NEW t.b.v. Hotel de Wereld	1.906.455	-	54.754	1.851.701	53.500	1.798.201
Stichting LRE t.b.v. fondswerving USA	75.000	75.000	-	150.000	-	150.000
	<u>7.981.455</u>	<u>75.000</u>	<u>54.754</u>	<u>8.001.701</u>	<u>53.500</u>	<u>7.948.201</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (vervolg)

De lening ten behoeve van nieuwbouw voor Stichting de Basis te Doorn is op 6 juni 2011 overeengekomen. Op 14 januari 2016 is een nieuwe leningovereenkomst vastgesteld met een aangepaste aflossingsverplichting. De vordering van de lening is vanaf 6 juni 2011 achtergesteld op de vordering van Triodos Bank op Stichting de Basis. Vanaf 1 augustus 2021 zal voor de resterende looptijd van 10 jaar maandelijks een bedrag van € 50.000,- worden afgelost.

De rente bedraagt tot 6 juni 2016 5%, hierna wordt de rente bepaald door de 5-jaars IRS rente te verhogen met 2,5%.

Als zekerheid voor deze lening geldt een tweede hypothecaire inschrijving op de nieuwbouw ten bedrage van € 6 miljoen.

De lening ten behoeve van Stichting Nationaal Erfgoed Hotel de Wereld (NEW) is op 13 december 2013 overeengekomen voor de aankoop van Hotel de Wereld te Wageningen. De looptijd is 25 jaar, waarbij de eerste aflossing plaatsvindt vanaf 1 februari 2015 (maandelijks achteraf). De rente bedraagt 4% per jaar. De aflossing vanaf 2015 tot en met 2027 bestaat uit het saldo van huurinkomsten na aftrek van de exploitatiekosten en rentelasten. Dit bedrag zal halfjaarlijks worden herrekend en gecorrigeerd.

Gedurende de resterende looptijd van 2028 tot en met 16 december 2038 wordt maandelijks een evenredig deel van het nog openstaande gedeelte van het krediet afgelost.

De lening ten behoeve van fondswerving USA (overeenkomstig de verplichtingen jegens Faircom New York) is op 1 juli 2016 overeengekomen voor de periode 1 juli 2016 tot en met 31 december 2018. De rente bedraagt naar tijd gelang de 2-jaars IRS rente, te verhogen met 0,5% waarbij deze minstens 2,5% per jaar bedraagt.

De aflossing vindt plaats in 10 gelijke jaarlijks opeenvolgende termijnen, telkens te voldoen uiterlijk op 31 december, ingaande 31 december 2018.

VLOTTENDE ACTIVA

OVERLOPENDE ACTIVA (3)

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
<i>Rente beleggingen</i>		
Obligaties Lombard Odier	162.478	181.978
Obligaties Optimix	50.724	97.129
	<u>213.202</u>	<u>279.107</u>
<i>Overige vorderingen</i>		
Aflossing lening u/g Stichting NEW t.b.v. Hotel de Wereld	53.500	53.500
Rente lening u/g Stichting LRE t.b.v. fondswerving USA	1.998	781
Bijdrage BankGiro Loterij	752.304	522.712
Bijdrage Nationale Postcode Loterij	677.468	752.676
Bijdrage De Nederlandse Loterij	119.338	103.501
Rentebaten spaardeposito	1.142	92
Donaties Fonds op Naam	450	173
Overlopende activa	18.348	6.734
	<u>1.624.548</u>	<u>1.440.169</u>

LIQUIDE MIDDELEN (4)

Triodos bank betaalrekening	2.041.984	3.252.961
Triodos bank donaties	50.273	29.337
Triodos bank rendementsrekening	7.070	7.064
ASN Zakelijke rekening	1.016.938	16.852
Lombard Odier	1.283.795	181.179
Optimix	5.326.876	3.587.255
	<u>9.726.936</u>	<u>7.074.649</u>

Er is een bankgarantie verstrekt aan Triodos Bank (rendementsrekening) ad € 5.848,-. Dit bedrag is niet direct beschikbaar.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017 (vervolg)

Per 31 december 2017 bedraagt het saldo Liquide Middelen bijna € 10 miljoen.

Hiervan is € 3 miljoen ontvangen ten behoeve van derden, welk bedrag als kortlopende schuld is opgenomen:

- Ontvangst d.d. 31-03-2016 uit de extra trekking van de NPL t.b.v. 'Nationaal Monument Kamp Amersfoort' € 1,5 miljoen;
- Ontvangst d.d. 30-03-2017 uit de extra trekking van de NPL t.b.v. 'Stichting Oranjehotel' € 1 miljoen.

In december 2017 is € 0,5 miljoen voldaan, het resterende saldo van € 0,5 miljoen is als kortlopende schuld verantwoord.

- Ontvangst d.d. 30-01-2017 van het Ministerie van Defensie t.b.v. 'Veteranenbegraafplaats Loenen' € 1 miljoen.

€ 6,6 miljoen is onderdeel van de beleggingsportefeuille bij de vermogensbeheerders, en maakt geen onderdeel uit van de direct beschikbare liquiditeiten.

PASSIVA

RESERVES EN FONDSEN (5)

Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's om zeker te stellen dat de stichting ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen.

Het verloop van deze reserve is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Saldo 1 januari	3.500.000	3.500.000
Mutatie resultaatbestemming	-	-
Saldo per 31 december	<u>3.500.000</u>	<u>3.500.000</u>

Bestemmingsreserves

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Programma 75 jaar Vrijheid	1.000.000	3.000.000
Invictus Games 2020	1.000.000	-
BankGiro Loterij - partners Stichting Musea en Herinneringscentra	2.000.000	-
	<u>4.000.000</u>	<u>3.000.000</u>

Bestemmingsreserve '75 jaar Vrijheid' € 1.000.000.

De bestemmingsreserve Oorlogs- en verzetsmusea is hernoemd naar 'Programma 75 jaar Vrijheid'.

Het doel van deze reservering betreft toekomstige investeringen in de infrastructuur van musea en herinneringscentra.

Het verloop van deze reserve is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Saldo 1 januari	3.000.000	4.800.000
Dotatie	-	1.200.000
Opname	-	500.000-
Onttrekking ten gunste van Ted Meines Fonds	-	2.500.000-
Onttrekking ten gunste van bestemmingsreserve BGL - SMH	2.000.000-	-
Saldo per 31 december	<u>1.000.000</u>	<u>3.000.000</u>

De Raad van Bestuur van vfonds heeft besloten:

* In 2016 is € 1.500.000 subsidie toegekend aan het Nationaal Bevrijdingsmuseum 1940-1945 voor de vernieuwing van het museum, waarvan € 500.000 ten laste komt van de reserve;

* In 2016 is € 1.200.000 van het resultaat gedoteerd aan de bestemmingsreserve.

* In 2016 is € 2.500.000 onttrokken uit de bestemmingsreserve ten gunste van het Ted Meines Fonds.

* In 2017 is € 2.000.000 bestemd voor toekomstige investeringen van partners Stichting Musea en Herinneringscentra uit de meer-opbrengsten van de BGL lotenactie.

Het restant van de bestemmingsreserve is bestemd voor de doorontwikkeling Sobibor, Crossroads Brabant (o.a. Breda), Kamp Amersfoort, Nijverdal, Bergen op Zoom en Ysselsteijn.

Bestemmingsreserve 'Invictus Games 2020' € 1.000.000.

Het doel van deze reservering betreft het voornemen van vfonds om in het voorjaar 2018 een partnership aan te gaan met de Invictus Games 2020.

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Saldo 1 januari	-	-
Dotatie	1.000.000	-
Saldo per 31 december	<u>1.000.000</u>	<u>-</u>

In 2017 is € 1.000.000 van het resultaat gedoteerd aan de bestemmingsreserve ten behoeve van het evenement Invictus Games 2020.

Bestemmingsreserve 'BankGiro Loterij - Partners SMH' € 2.000.000.

Uit de meeropbrengsten van de BGL-lotenactie wil het bestuur samen met de BankGiro Loterij in 2018 een fonds op naam oprichten. Vooruitlopend hierop is eind 2017 € 2.000.000 bestemd voor de partners van Stichting Musea en Herinneringscentra.

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Saldo 1 januari	-	-
Dotatie	2.000.000	-
Saldo per 31 december	<u>2.000.000</u>	<u>-</u>

Herwaarderingsreserve beleggingen

De herwaarderingsreserve heeft als doel schommelingen op te vangen in de waarderingen van de beleggingen (aandelen en obligaties) ultimo boekjaar als gevolg van ongerealiseerde koersresultaten.

Het verloop van deze reserve is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Saldo 1 januari	1.768.060	1.139.878
Bij: ongerealiseerd koersresultaat boekjaar	58.495-	533.391
Bij: dotatie deel ongerealiseerd koersresultaat	148.174	94.791
Saldo per 31 december	<u>1.857.739</u>	<u>1.768.060</u>

De dotatie betreft de aansluiting van de overzichten van de vermogensbeheerders van beide portefeuilles.

De totale mutatie (89.679) wordt toegevoegd aan de herwaarderingsreserve.

Overige reserve

Het verloop van deze reserve is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
Saldo 1 januari	26.754.957	26.761.016
Dotatie	367.291	6.059-
Saldo per 31 december	<u>27.122.248</u>	<u>26.754.957</u>

Bestemmingsfondsen

De volgende fondsen op naam zijn opgericht en worden beheerd door vfonds.

	<u>Saldo 1-1-2017</u>	<u>Toevoeging</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Saldo 31-12-2017</u>
Ted Meines Fonds	2.512.578	-	10.967	2.501.611
Mike Hoekendijk Fonds	2.340	15.300	14.140	3.500
BNMO Fund 4 U	20.000	43.628	-	63.628
Stichting Pelita	-	200.000	73.730	126.270
WEP Projectenfonds	-	450	-	450
	<u>2.534.918</u>	<u>259.378</u>	<u>98.837</u>	<u>2.695.459</u>

De fondsen op naam zijn door het vfonds beheerde fondsen met beperkte bestedingsmogelijkheden, welke in overleg met het vfonds door derden zijn bepaald.

Het Ted Meines Fonds is opgericht voor de realisatie, onderhoud en beheer van de Veteranenbegraafplaats bij het Ereveld Loenen. Lasten voor dit project worden als onttrekking van het fonds verantwoord.

Het Mike Hoekendijk Fonds is bestemd voor het waarderen van juridisch en inspirerend vakmanschap van politieambtenaren. Op 13 april 2017 is de jaarlijkse donatie (€ 15.000) ontvangen, waarna in subsidieronde 2017-3 € 14.000 is toegekend voor het project Mike Hoekendijkfonds Blauwe Parel 2017.

Door de BNMO is in september 2017 € 43.628 aangevuld aan het fonds als gevolg van extra baten uit juridische zaken en onderbesteding Stimog-dagen.

Het fonds Stichting Pelita is eind november 2017 opgericht en is bestemd voor hulp- en dienstverlening aan de Indische en Molukse doelgroep, alsook de herkenbaarheid en vindbaarheid van Stichting Pelita binnen de Nederlandse samenleving. In ronde 2017-3 is een subsidie toegekend van € 200.000 voor het project 'Bijdrage integratieproces Stg 1940-1945 - Pelita'.

In ronde 2017-5 is hiervan € 73.000 onttrokken voor de viering van het 70 jarig bestaan van Stichting Pelita.

Het WEP Projectenfonds is in november 2017 opgericht voor het incasseren van donaties van politiemensen ten behoeve van een empowerproject voor andere politiecollega's. Eind 2017 kon er binnen de politie worden gedoneerd middels het kerstpakket 2017 van de Nationale Politie.

VOORZIENINGEN (6)

VOORZIENING SUBSIDIEVERPLICHTINGEN

De subsidieverplichtingen zijn aangegaan voor een periode van maximaal drie jaar. De specificatie van deze balanspost is als volgt:

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
BNMO vereniging	6.200.000	6.200.000
Nationaal Comité 4 en 5 mei	2.000.000	2.000.000
Stichting WEP en WEB	-	708.400
Stichting Nationaal Monument Kamp Vught (Sobibor)	7.311	46.722
Stichting World Police and Fire Games 2021	800.000	-
	<u>9.007.311</u>	<u>8.955.122</u>

SCHULDEN (7)

SCHULDEN OP KORTE TERMIJN

	<u>31-12-2017</u>	<u>31-12-2016</u>
<i>Toegekende subsidieverplichtingen die nog niet zijn uitgekeerd per ultimo:</i>		
BNMO-vereniging	2.678.135	2.677.426
Nationaal Comité 4 en 5 mei	1.230.000	1.236.000
Nationaal Bevrijdingsmuseum 1944 - 1945	1.503.000	1.503.000
Stichting Liberation Route Europe	1.123.125	595.000
Nederlands Auschwitz Comité	1.000.000	-
Airborne Museum 'Hartenstein'	761.250	-
Stichting Waardering Erkenning Politie (WEP)	484.214	513.500
Stichting Movies That Matter	300.000	300.000
Stichting Waardering Erkenning Brandweer (WEB)	287.500	373.750
Oorlogsgravenstichting	250.000	3.495
Stichting World Police and Fire Games 2021	200.000	-
Stichting IFFR	200.000	-
Joods Historisch Museum	185.000	400.000
Omroep Gelderland	162.500	45.000
Gemeente Arnhem	142.500	142.500

NIOD	141.063	300.000
Stichting Musea '40-'45	136.385	-
De Balie	125.000	-
Museum 'Ons Lieve heer op Solder'	125.000	-
Stichting Cross your Borders	125.000	-
Het Nederlandse Rode Kruis	114.125	536.500
Stichting Oranjehotel	100.813	300.000
Bevrijdingsmuseum Zeeland	-	150.000
Overige toegekende subsidiebijdragen (< € 100.000)	972.909	1.544.252
	<u>12.347.519</u>	<u>10.620.423</u>
Bijdrage NPL Nationaal Monument Kamp Amersfoort	1.425.000	1.500.000
Bijdrage NPL Stichting Oranjehotel	500.000	-
Bijdrage Ministerie van Defensie Veteranenbegraafplaats Loenen	1.000.000	-
Crediteuren	160.108	107.342
Loonheffing	33.692	38.939
Pensioenfonds	1.697	3.743
Reservering vakantiegeld en loopbaanbudget	7.960	4.125
Beheerloon	15.000	15.000
Accountant	26.303	19.623
Overlopende passiva	80.942	103.960
	<u>15.598.220</u>	<u>12.413.155</u>

Het saldo van de kortlopende subsidieverplichtingen is afhankelijk van de voortgang en de ontvangen projectverantwoordingen. Bij diverse organisaties is de kortlopende balansverplichting gelijk aan de subsidietoekenning voor het nieuwe jaar, bij andere organisaties is het restant van één of diverse projecten verantwoord. Periodiek wordt de ouderdomsanalyse van de projectadministratie besproken.

NIET IN DE BALANS OPGENOMEN RECHTEN EN VERPLICHTINGEN

- De door subsidiënten te restitueren subsidie-bedragen. De omvang van deze posten is pas bekend nadat de verantwoording door de betreffende instelling is ingediend en worden in het jaar van ontvangst of besluit tot vrijval in het resultaat van vfonds opgenomen.
- De huurverplichting voor 2018 bedraagt € 4.400 voor de kantoorruimte, Oranje Nassaulaan 5 te 's-Hertogenbosch. De huurovereenkomst eindigt op 28 februari 2018.

Per 1 december 2017 is vfonds eigenaar van onroerend goed Lucasbolwerk 10 te Utrecht. Eind 2017 is een investeringsverplichting aangegaan voor de verbouwing en inrichting ad € 515.541. Per 1 maart 2018 huisvest vfonds zich in het 'Vredesbolwerk', waar de samenwerking met diverse partners wordt voortgezet.
- Voor de eerste generatie BNMO-leden bestaat er vanuit het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg een zorgplicht welke blijkt uit de statuten.
- Eind 2017 is een verplichting aangegaan voor het restant van de pre-contractuele fase van het 'Programma 75 jaar Vrijheid' voor maximaal € 400.000.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017 (in euro's)

BATEN

BATEN VAN PARTICULIEREN (8)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Donaties en giften	5.581	110.000	1.513
BNMO Fund4U	43.628	-	-
Mike Hoekendijk fonds	15.343	15.000	15.675
WEP Projectenfonds	450	-	-
Overige baten	30		194
	<u>65.032</u>	<u>125.000</u>	<u>17.382</u>

De post Fondsen op Naam bestaat uit baten ten behoeve van de bestemmingsfondsen.

De bijdrage aan BNMO Fund 4U betreft de onderbesteding Stimog-dagen en extra bate Juridische Zaken.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES (9)

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
Nationale Postcode Loterij	10.000.000	9.800.000	9.979.915
Nationale Postcode Loterij, extra trekking Verzetsjaar 2018	500.000	-	-
BankGiro Loterij lotenactie	3.286.482	1.700.000	2.127.162
BankGiro Loterij kraskaarten verzetsmusea*	-	-	802
De Nederlandse Loterij (w.o. De Lotto)	371.225	300.000	360.504
	<u>14.157.707</u>	<u>11.800.000</u>	<u>12.468.383</u>

De bijdrage NPL uit de extra trekking 2016 ten behoeve van het Verzetsjaar 2018 is op 30 maart 2017 ad € 500.000 ontvangen en is nagenoeg geheel toegekend tijdens subsidieronde 2017-4 ad € 478.725.

* De baten uit de Kraskaartenactie worden in 2018 uitbetaald aan de verzetsmusea, en zijn als kortlopende schuld opgenomen.

LASTEN

BESTEED AAN DOELSTELLINGEN VOOR LASTENVERDELING

De over 2017 en 2016 toegekende bedragen gesaldeerd met de afboekingen/vrijval van projecten kunnen als volgt worden samengevat:

	2017		2017 Begroting	2016	
	Aantal	Realisatie		Aantal	Realisatie
Erkenning en waardering (incl. reünies)					
€ 50.000,- en hoger*	11	4.261.895		9	4.788.676
Tussen € 25.000,- en € 50.000,-	1	40.000		4	69.500
Beneden € 25.000,-	109	371.490		79	-797.539
	121	4.673.385	4.785.000	92	4.060.637
Herinneren, herdenken en vieren					
Verzetsjaar 2018	22	478.725		0	0
€ 50.000,- en hoger	15	4.855.775		8	4.321.600
Tussen € 25.000,- en € 50.000,-	9	291.010		11	212.000
Beneden € 25.000,-	33	274.200		28	217.116
	79	5.899.710	3.500.000	47	4.750.715
Vrede, democratie en rechtsstaat					
€ 50.000,- en hoger	9	1.402.134		7	1.637.134
Tussen € 25.000,- en € 50.000,-	7	215.000		7	176.000
Beneden € 25.000,-	18	148.500		22	152.130
	34	1.765.634	2.000.000	36	1.965.264
Projectontwikkeling					
Aanloopkosten S75V (2017), Veteranenbegraafplaats Loenen (2016)		337.008	215.000		59.096
Afboeken / vrijval projecten		-460.789	-500.000		-1.315.966
	234	12.214.948	10.000.000	175	9.519.746

*Subsidietoekenningen direct ten laste van de voorziening Stichting WEP/WEB:
2017: exclusief WEP/WEB 2018; totaal € 700.000 (2 toekenningen)

TOELICHTING BESTEDINGEN AAN DOELSTELLINGEN (10)

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

Bestemming	Besteed aan doelstellingen (10)			
	Erkenning en Waardering	Herinneren, Herdenken en Vieren	Vrede, Democratie en Rechtsstaat	Project-ontwikkeling S75V
Lasten				
Verstreckte subsidies	4.673.385	5.899.710	1.765.634	337.008
Af: vrijval / afboeking	230.395-	115.197-	115.197-	-
	4.442.991	5.784.513	1.650.437	337.008
Communicatiekosten	25.507	25.507	25.507	-
Personeelskosten	153.842	153.842	153.842	21.360
Huisvestingskosten	6.217	6.217	6.217	-
Kantoor- en algemene kosten	29.010	24.021	24.021	-
Afschrijving	1.307	1.307	1.307	-
Totaal	4.658.873	5.995.407	1.861.331	358.368

Toelichting lastenverdeling

De verstreckte subsidies zijn per doelstelling toegerekend, en vermeerderd met de gerealiseerde directe personeels- en materiële kosten.

De niet direct aan de doelstellingen toe te rekenen kosten worden toegevoegd aan Kosten Beheer en Administratie. Deze kosten zijn gerealiseerd voor de (interne) beheersing en administratievoering en kunnen niet worden toegerekend aan de doelstelling of wervingskosten.

De wervingskosten zijn alle kosten van activiteiten, die ten doel hebben particulieren, bedrijven, loterijorganisaties, overheden en andere organisaties te bewegen geld te geven voor een of meer van de doelstellingen. Er wordt voor de uitvoering van de doelstelling geen eigen bijdrage verzocht van de betrokken organisaties.

De toerekening is gemaakt op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

De personeelskosten zijn op basis van een individuele beoordeling van de werkelijke urenbesteding toegerekend. Gedurende het boekjaar bedroeg het aantal werknemers 7 FTE.

De huisvestingskosten betreffen huur- en energiekosten van Oranje Nassaulaan 5 Den Bosch, welke zijn toegerekend op basis van de kosten per werkplek.

Onder kantoor- en algemene kosten vallen de kosten vervoermiddelen, bestuurskosten, salarisadministratie, accountantskosten, kosten CBF en brancheorganisaties en algemene kosten.

De toerekening is gemaakt op basis van de werkelijk gemaakte kosten.

De kosten afschrijving zijn toegerekend op basis van het gebruik van de materiële vaste activa per doelstelling.

	Wervings- kosten (11)	Kosten beheer en administratie(12)	Totaal 2017	Begroot 2017	Totaal 2016
	-	-	12.675.737	10.500.000	10.835.713
	-	-	460.789-	500.000-	1.315.967-
	-	-	12.214.948	10.000.000	9.519.746
	1.568.172	984	1.645.676	1.800.000	1.635.272
	84.906	154.336	722.127	595.000	609.488
	3.109	9.326	31.085	36.000	31.259
	22.618	139.985	239.656	178.500	378.453
	1.307	7.844	13.073	16.700	12.762
	1.680.112	312.474	14.866.565	12.626.200	12.186.980

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017 (in euro's) VOOR LASTENVERDELING

	Realisatie 2017	Begroting 2017	Realisatie 2016
PERSONEEL (VOOR LASTENVERDELING)			
Bruto loon*	517.732	442.000	418.823
Sociale lasten	80.164	70.000	64.451
Pensioenpremies	50.211	46.000	41.259
Reis- en verblijfkosten	29.842	25.000	25.661
Opleidingskosten	23.422	-	-
Wervingskosten	4.601	-	49.545
Inhuur	4.311	-	-
Overige personeelskosten	11.845	12.000	9.850
	<u>722.128</u>	<u>595.000</u>	<u>609.589</u>

Het gemiddeld aantal werknemers bedraagt in 2017 7 FTE (2016 5,5 FTE).

WERVINGSKOSTEN (VOOR LASTENVERDELING)

Kosten eigen fondsenwerving	31.600	100.000	7.721
Campagnekosten	74.437	75.000	44.426
Advertenties	3.116	40.000	12.291
Overige kosten communicatie	41.944	85.000	95.670
Kosten gezamenlijke acties	1.494.579	1.500.000	1.475.063
	<u>1.645.676</u>	<u>1.800.000</u>	<u>1.635.171</u>

KOSTEN BEHEER EN ADMINISTRATIE (VOOR LASTENVERDELING)

Huisvestingskosten	31.085	36.000	31.259
Kosten vervoermiddelen	14.032	11.500	4.518
Afschrijvingskosten	13.073	16.700	12.762
Algemene kosten	39.892	35.000	44.038
Bestuurskosten**	81.922	52.000	59.546
Salarisadministratie	2.262	1.500	1.787
Accountantskosten	24.790	30.000	24.680
(Juridische) advieskosten	4.989	2.500	3.838
Kosten CBF	6.860	5.000	6.645
Contributie brancheorganisaties	19.741	22.000	21.366
Overige advieskosten***	45.167	19.000	14.231
	<u>283.813</u>	<u>231.200</u>	<u>224.670</u>

SALDO FINANCIËLE BATEN EN LASTEN (13)

Rentebaten obligaties	478.779	475.000	526.921
Dividend aandelen	275.538	250.000	258.330
Rentebaten leningen u/g	229.058	225.000	294.003
Rentebaten spaardeposito	3.957	-	258-
Gerealiseerd en ongerealiseerd koersresultaat	1.455.354	115.000	779.980
Kosten van beleggingen	<u>181.349-</u>	<u>250.000-</u>	<u>239.504-</u>
	<u>2.261.337</u>	<u>815.000</u>	<u>1.619.472</u>

* De personeelskosten zijn hoger dan begroot door uitgaven voor vervanging, uitbreiding en opleiding van de werknemers.

** De bestuurskosten zijn in 2017 hoger dan begroot. Door o.a. een werkbezoek naar Indonesië van de voorzitter (en directeur) in het kader van de herdenking 75 jaar Slag in de Javazee waren er meer reiskosten dan begroot. Hiernaast zijn de reiskosten van de secretaris in voorgaande jaren door zijn toenmalige werkgever voor een lager bedrag doorbelast aan vfonds. Met zijn huidige werkgever geldt een andere afspraak wat van invloed is op de reiskosten vanaf 2017. De aandacht

voor de continuïteit vroeg hiernaast om extra inzet van het bestuur, wat een financieel effect heeft voor de reis- en verblijfkosten. Lt-generaal Klu b.d. C.J.M. de Veer lid van de Raad van Bestuur, heeft samen met SLRE een werkbezoek gebracht aan Amerika, om Stichting Liberation Route Europe te ondersteunen in hun internationale fundraising campagne. Deze lasten zijn niet doorbelast aan vfonds.

*** De overige advieskosten zijn hoger dan begroot door eenmalige advieskosten voor de verbouwing en inrichting Lucasbolwerk Utrecht (ca. 41.000,-).

LASTEN

1. Bezoldiging directie

Directeur	M.C.G. van Hattem
Dienstverband	bepaald
Uren (voltijd)	29,5
Gemiddeld partime percentage	81,5
Periode	1/1-31/12

Bezoldiging (in euro's)

Jaarinkomen

Bruto loon	87.681
vakantiegeld	7.014
Totaal jaarinkomen	<u>94.695</u>
SV lasten (werkgeversdeel)	10.954
Onkostenvergoeding	900
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	9.464
Totaal bezoldiging 2017	<u>116.013</u>
Totaal bezoldiging 2016 (vanaf 1-11-2016)	19.173

De Raad van Bestuur stelt het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van andere bezoldigingscomponenten vast. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. Jaarlijks vindt de evaluatie plaats. Bij de vaststelling van het bezoldigingsbeleid en de bepaling van de beloning volgt vfonds de 'Adviesregeling Beloning Directeuren van Goede Doelen' voor besturen en raden van toezicht (www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen van de directeur. Het jaarinkomen, de pensioenlasten en de overige beloningen samen, blijven binnen het in de regeling opgenomen maximum opgenomen maximum van EUR 142.398 (0,8 FTE/12 mnd).

Voor een toelichting op het beleid en de uitgangspunten voor de directiebezoldiging verwijzen we naar hoofdstuk Communicatie en Organisatie van het jaarverslag. Aan de directeur zijn geen leningen, voorschotten of garanties verstrekt.

Het vfonds stelt vanaf november 2016 een auto van de zaak ter beschikking aan directeur M.C.G. Van Hattem.

2. Vergoeding Raad van Bestuur

Voorzitter Raad van Bestuur	15.000
Bestuurslid Raad van Bestuur	7.500
Secretaris Raad van Bestuur	7.500

De vergoeding aan de leden van de Raad van Toezicht bedroeg in 2017 volgens de toegestane vrijwilligersvergoeding € 1.200,- (voorzitter) en € 900,- (bestuurslid).

BEGROTING 2018 en 2017 IN VERGELIJKING MET DE DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017, 2016 en 2015 (in euro's)

	Begroting 2018	Begroting 2017	Realisatie 2017	Realisatie 2016	Realisatie 2015
BATEN					
- Baten van particulieren	75.000	125.000	65.032	17.382	1.637
- Baten van loterijorganisaties	13.220.000	11.800.000	14.157.707	12.468.383	11.065.350
- Overige baten	75.000	-	-	-	4.325.000
Som van de baten	13.370.000	11.925.000	14.222.739	12.485.765	15.391.987
LASTEN (VOOR LASTENVERDELING)					
Besteed aan doelstellingen					
Subsidies	16.000.000	10.000.000	12.214.948	9.519.746	13.867.815
Personeelskosten	634.000	595.000	722.128	609.589	452.353
	<u>16.634.000</u>	<u>10.595.000</u>	<u>12.937.076</u>	<u>10.129.335</u>	<u>14.320.168</u>
Wervingskosten					
kosten eigen fondsenwerving	100.000	100.000	31.600	7.721	10.742
Communicatiekosten	200.000	200.000	119.497	152.387	102.876
Kosten gezamenlijke acties	1.500.000	1.500.000	1.494.579	1.475.063	614.285
	<u>1.800.000</u>	<u>1.800.000</u>	<u>1.645.676</u>	<u>1.635.171</u>	<u>727.903</u>
Beheer en administratie					
Huisvestingskosten	100.000	36.000	31.085	31.259	30.676
Kosten vervoermiddelen	17.500	11.500	14.032	4.518	3.568
Afschrijvingskosten	103.000	16.700	13.073	12.762	10.409
Algemene kosten	85.000	35.000	39.892	44.038	26.644
Bestuurskosten	63.000	52.000	81.922	59.546	33.368
Salarisadministratie	3.000	1.500	2.262	1.787	1.986
Accountantskosten	30.000	30.000	24.790	24.680	27.093
(Juridische) advieskosten	7.500	2.500	4.989	3.838	1.469
Kosten CBF	7.000	5.000	6.860	6.645	7.595
Contributie brancheorganisaties	22.000	22.000	19.741	21.366	14.580
Overige advieskosten	10.000	19.000	45.167	14.231	15.830
	<u>448.000</u>	<u>231.200</u>	<u>283.813</u>	<u>224.670</u>	<u>173.218</u>
Som van de lasten	18.882.000	12.626.200	14.866.565	11.989.176	15.221.289
Saldo voor financiële baten en lasten	5.512.000-	701.200-	643.826-	496.589	170.698
Saldo financiële baten en lasten	865.000	815.000	2.261.337	1.661.209	2.351.088
Saldo van baten en lasten	4.647.000-	113.800	1.617.511	2.157.798	2.521.786

De begroting 2018 en gerealiseerde baten en lasten van de boekjaren 2017-2015 zijn volgens de nieuwe Richtlijn RJ650 verantwoord. Richtlijn RJ650 is met ingang van boekjaar 2017 gewijzigd. De rubricering van de realisatie en begroting 2017 zijn hierdoor aangepast. Voor een juiste vergelijking zijn de vergelijkende cijfers boekjaar 2016 omgezet naar de nieuwe richtlijn.

GRONDSLAGEN

ALGEMEEN

De jaarrekening 2017 is opgesteld in overeenstemming met de Richtlijn RJ 650 Verslaggeving Fondsenwervende Instellingen van de Raad van de Jaarverslaggeving, zoals in mei 2016 geactualiseerd is gepubliceerd.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld. De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben, tenzij anders is vermeld.

MATERIËLE VASTE ACTIVA

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingprijzen, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs. Het onroerend goed wordt gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs. De reeds gefactureerde bouwtermijnen zijn geactiveerd tegen werkelijke kosten onder MVA in uitvoering. Per 1 maart 2018 wordt het onroerend goed in gebruik genomen. Vanaf dat moment zal afschrijving berekend worden over de investeringen Lucasbolwerk 10 Utrecht.

FINANCIËLE VASTE ACTIVA

De beleggingen in obligaties en aandelen worden gewaardeerd tegen de beurswaarde per balansdatum. Het verschil tussen de beurswaarde en de aanschafwaarde is verantwoord in de staat van baten en lasten. Ongerealiseerde koersresultaten worden via de resultaatbestemming onder de staat van baten en lasten verantwoord in de herwaarderingsreserve. Leningen u/g worden gewaardeerd tegen nominale waarde, indien nodig verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

VORDERINGEN

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, indien nodig verminderd met een voorziening voor oninbaarheid.

CONTINUÏTEITSRESERVE

De continuïteitsreserve is gevormd ter waarborging van de continuïteit van de eigen bureau organisatie en bedraagt drie maal de jaarlijkse kosten van de bureau organisatie, exclusief de incidentele kosten ten behoeve van gezamenlijke lotenacties. Het vfonds heeft met de factor 3 aangesloten aan de 3-jaars termijn van de voorziening subsidieverplichtingen.

BESTEMMINGSRESERVE

De bestemmingsreserve wordt aangehouden wanneer het bestuur een deel van de reserves heeft afgezonderd voor een toekomstig, speciaal doel. De bestemmingsreserves zijn bedoeld om voorgenomen bestemmingen van subsidies waarvoor door de stichting nog geen afdwingbare verplichtingen zijn aangegaan, tot uitdrukking te brengen in de balans.

HERWAARDERINGSRESERVE

Via de resultaatbestemming worden ongerealiseerde koersresultaten verantwoord in de herwaarderingsreserve.

OVERIGE RESERVE

De overige reserve is het saldobedrag wat wordt aangehouden voor de niet afgezonderde reserves.

BESTEMMINGSFONDSEN

Baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen, worden in de staat van baten en lasten verwerkt. Indien deze baten in een verslagjaar niet volledig zijn besteed, worden de nog niet bestede gelden verwerkt in het bestemmingsfonds.

VOORZIENINGEN

Voorzieningen voor subsidieverplichtingen worden gevormd tegen nominale waarde voor feitelijke meerjaren verplichtingen welke op balansdatum aanwezig zijn. De voorzieningen zijn niet in rechte afdwingbaar, het vfonds heeft echter de gerechtvaardigde verwachting gewekt bij de subsidieontvanger dat zij haar verantwoordelijkheden zal nakomen.

BATEN VAN PARTICULIEREN

Giften worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen.

BATEN VAN LOTERIJORGANISATIES

Ontvangen bijdragen worden verantwoord in het jaar waarin zij worden ontvangen, tenzij de bijdragen kunnen worden toegerekend aan de periode waarop deze betrekking hebben. De grondslag voor de hoogte van de bijdragen van de Nationale Postcode Loterij en de Nederlandse Loterij (Lotto) is in overeenkomsten vastgelegd.

BESTEDINGEN AAN DOELSTELLINGEN

Toegekende subsidiebedragen worden als last in de staat van baten en lasten opgenomen in het jaar waarin het besluit tot subsidietoekenning is genomen.

KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld op basis van de indirecte methode.

Verantwoordingsverklaring Raad van Bestuur

De Raad van Bestuur heeft in de vergadering van vrijdag 16 maart 2018 het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van de stichting besproken en vastgesteld. Hiermee legt de Raad van Bestuur verantwoording af over het gevoerde beleid in het boekjaar 2017.

Gedurende 2017 heeft het vfonds in vijf subsidierondes in totaal ruim 13 miljoen euro aan subsidies toegekend voor onze drie werkvelden. De subsidietoekenningen zijn hiermee voor het vijfde jaar achtereen hoger uitgevallen dan aanvankelijk begroot. Het vfonds vindt het van belang dat zowel grotere als kleinere projecten de financiële steun ontvangen waarmee mooie, uiteenlopende projectresultaten kunnen worden behaald.

De subsidies zijn in 2017 wederom mogelijk gemaakt door de drie loterijen: Nationale Postcode Loterij, BankGiro Loterij en de Nederlandse Loterij. Zij hebben als missie het steunen van goede doelen, waarvoor wij hen zeer dankbaar zijn. In 2017 heeft het vfonds dankzij vele nieuwe deelnemers aan de gezamenlijke BankGiro Loterij lotenacties (geoormerkt) zelfs een recordbedrag van ruim 3,2 miljoen euro behaald. Een bedrag dat direct ingezet is voor onze doelstellingen binnen onze drie werkvelden.

Het gerealiseerde batige saldo over 2017 is voor een groot deel veroorzaakt door hogere loterijopbrengsten en beleggingsresultaten. Ook zijn er in 2017 opnieuw bestemmingsfondsen opgericht door derden. Deze fondsen (op naam) zijn tevens een uitvloeisel van het vastgestelde beleidsplan 2016-2020, waarbij het vfonds ernaar streeft om de derde geldstroom verder te ontwikkelen.

Wij hopen met het continueren van de investeringen in diverse vriendenacties nog meer nieuwe mensen te enthousiasmeren voor het vfonds en haar doelstellingen. Kennis nemen van de projecten en deelnemen aan speciale acties dragen bij aan een actieve community van mensen die vrede en vrijheid belangrijk vinden.

's-Hertogenbosch, 16 maart 2018

Mr. R.S. Croll
Voorzitter

Vice-Admiraal b.d. M.J.M. Borsboom
Bestuurslid

A.J.M. Heerts
Secretaris

Verantwoordingsverklaring Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft in de vergadering van vrijdag 6 april 2018 het jaarverslag en de jaarrekening 2017 van de stichting op advies van haar Auditcommissie goedgekeurd. Hiermee heeft de Raad van Bestuur verantwoording afgelegd aan de Raad van Toezicht over het gevoerde beleid in het boekjaar 2017.

In aanvulling op het gevoerde beleid en verantwoording wil de Raad van Toezicht in deze eerste verantwoordingsverklaring een aantal ontwikkelingen benoemen die de context van het vfonds beïnvloeden.

Zoals ook in beleidsplan 2016-2020 is beschreven, blijven de ontwikkelingen op het gebied van de loterijwetgeving, de toekomst van het loterijstelsel met afdracht voor goede doelen en het maatschappelijk draagvlak voor goede doelen erg relevant. In het wetgevingsproces zijn in 2017 mede door de kabinetsformatie onderhandelingen geen grote stappen gezet, maar de Raad van Toezicht steunt het bestuur tot meer aanzetten op aanvullende opbrengsten zoals de gezamenlijke BankGiro Loterij lotenacties en fondsen op naam. Die opbrengsten zijn essentieel voor het maatschappelijke vertrouwen in goede doelen en het vfonds in het bijzonder. De Raad van Toezicht kijkt uit naar de strategische risico-analyse in 2018 waarin integriteits- en frauderisico's terzake geanalyseerd worden.

Naast de maatschappelijke ontwikkelingen gaan de IT ontwikkelingen razendsnel. De komst van big data, blockchain en tegelijkertijd strenge privacy wetgeving vraagt om een vfonds dat klaar is voor die uitdagingen. Goed om te zien dat het Bestuur deze uitdagingen gedegen oppakt.

Twee voorbeelden waarin de Raad van Toezicht die ontwikkelingen duidelijk terugziet, zijn de extra aandacht voor impactmeting en de focus op samenwerking met projectpartners. In die samenwerking, met Platform WO2 wordt het themajaar Verzet 2018 georganiseerd. Een mooi bewijs dat samenwerking impact geeft. Zo ziet de Raad van Toezicht met vertrouwen de samenwerking richting 75 jaar Vrijheid tegemoet.

Utrecht, 6 april 2018

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de Raad van Bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg te 's-Hertogenbosch gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg per 31 december 2017 in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 "Fondsenwervende instellingen".

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het jaarverslag 2017;
- andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 "Fondsenwervende instellingen".

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE RAAD VAN BESTUUR EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de jaarverslaggeving 650 "Fondsenwervende instellingen". In dit kader is de Raad van Bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Raad van Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Raad van Bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet de Raad van Bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Raad van Bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De Raad van Bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de Stichting.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de Raad van Toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Breda, 16 maart 2018

MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

W.J.W. van Egeraat RA

investeert in

VREDE

Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg (vfonds)

Lucasbolwerk 10

3512 EH Utrecht

030 200 68 33

info@vfonds.nl

www.vfonds.nl

@vfondsvrede

<https://facebook.com/vfonds>

<https://instagram.com/vfondsvrede>

www.vfonds.nl

vfonds

investeert in